

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hóra ..... 2 korona.

VEHETŐEN:
 Egy évre ..... 20 korona.
 Egy hóra ..... 2 k. 40 f.

IRÁNYÍTÁS:
 8-hasábos postai sor egyszer 30 fillér.
 Minden következőnél 16 fillér.

Nyitóméret sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemen
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 101.

KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Rézvámp
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 101.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Szombat, október 31.

Mal számunk főbb közleményei:

- Vezéroltk: A könnyelmű város.
- Nyomorékká vert dragonyosok.
- A balkáni zavar.
- Párisból elüldözött magyar tenorista.
- A delegátusok kirándulása.
- Öngyilkos szövetkezeti igazgató.
- A debreceni hóhér halála.
- A tiszt kinevezések meglepetései.
- Hosszu munkaszünet az aradi gőzmalomknál.
- Szökés a tébolydéből.
- A mézesetek borzalmai.
- Csaló „Orangyal”.
- Delegátusok a király ebédjén.
- Az újpesti bankrablók.
- Tárca: Gonosztevők.

A könnyelmű város.

Arad, október 30.

A budapesti pénzpiac egyik előkelő embere a következőképp nyilatkozott Aradváros harmadfél milliós kölcsönéről, amelynek ügyben a legutóbbi rendkívüli közgyűlés határozott:

— Arad városnak, ha kölcsönt akar felvenni, jogában áll olyan feltételekbe menni, a minőket jónak lát. Ehhez csak a belügyminiszternek van hozzászólása, akinek jogában áll a törvényhatóságok könnyelmű határozatait feloldani. Mi, a kívül állók, a kik csupán a hozzáértés jogcímén beszélhetünk róla, csupán annyit tehetünk, hogy — csodálkozunk Aradon.

Nem is hiszem, hogy akadt volna hozzáértő ember, aki, mikor a kölcsön felvételére vonatkozó határozatot olvasta, ne nyitotta volna tágra a szemét. Mert ha-

sonló feltételek mellett, ily összegű kölcsönt magánember is csak a legnagyobb könnyelműséggel vehetett volna föl, nem pedig egy kommunitás. A kamatlábról és az árfolyamról nem is szöveg; de a valutálás paragrafusa, — tudniillik az a kikötés, amely szerint a nem is folyósított összegek után is öt és háromnegyed százalék kamatot szed és három és háromnegyed ad, tehát két százalékot, szeleiden szólva: rabol, — csak a korona-szövetkezetek jutalék, kezelési költség, járulék és egyéb díjai közé illeszthető, de nem foglalhat helyet egy harmadfél milliós községi kölcsönél, amelynek egy nagy város egész vagyona és minden jövedelme nyújtja a fedezetét.

Azt kell hinnem, hogy a város intézőköreit megrémítették a bizonytalan jövővel, háborus kilátásokkal és hasonló veszedelmekkel, a melyek hatása alatt a pénz okvetlen drágulni fog, sőt a hitel forrásai be fognak zárulni. Hogy ezeknek az ijesztgetéseknek mennyire nem volt alapja, — mutatja az Ország Magyar Bank főtanácsa csütörtöki ülésének előttem fekvő tudósítása. Pranger vezérigazgató jelentése szerint a bel-földi értékpiacon csak kevés pénzt vesz igénybe és a kereskedelmi szükséglet normálisnak minősíthető. A nemzetközi pénzpiacra oly könnyű viszonyok uralkodnak, mint az ebben az időben igen ritkán szokott előfordulni. Az itteni piacon tapasztalható jelentékeny pénzkinálatok a deviza-árfolyamokat oly nívóra hozták, hogy nemsokára külföldi arany-

behozatal várható. Ily körülmények között, dacára az adóköteles bankjegyforgalomnak ultimóra várható magasságára, nem lehetett kamatlábemelés iránt javaslatot tenni. És ilyen körülmények között, ilyen pénzkinálat mellett köti le magát Arad hatvanöt esztendőre olyan módon, a hogy ezt a rendkívüli közgyűlés elhatározza.

A törvényhatóságnak mentségéül látszott, hogy más, jobb ajánlatokat nem kapott, sőt rosszabbakat se. Sőt a három nagy bank is azzal a cigányfogással kínálta a drága kölcsönt: „Kérem, ha drágának tartja a pénzt, én örülök legjobban, ha nem veszi föl.” Hát így csak naiv emberekkel, vagy bunda-parasztokkal lehet beszélni. Sem a Hazai, sem a Jelzőbank, sem pedig a Kereskedelmi Bank nem szerelmesek Aradvárosába és nem szoktak ideális érzések, vagy a különös méltányosság hatása alatt kölcsönfeltételeket szabni. Ha ők ajánlatot tettek, ezzel nem szivességet csináltak, hanem üzletet, igen jó üzletet. Mert ha a két és fél milliónak jobb értékesítését várhatták volna, hát inkább ahhoz nyulnak, s nem mondanak le az aradi szép szemekért a jobb haszonról, — ha ugyan erről ma szó lehetett volna.

Én azonban tisztelettel kétlem, hogy Arad ne tudott volna előnyösebb kölcsönhöz jutni. Ha a város egyszerű levélbeli megkeresésére nem érkezett több ajánlat, hát az intéző férfiaknak mindenestre kellett volna szállani a magas lóról és nemcsak az ajánlattevő pénzügyeztetekkel

Gonosztevők.

*

Nem minden alkalommal jár a nyomozás olyan sikerrel, mint az újpesti rablás ügyében megindított vizsgálat. Néha téves utra terelődik a vizsgálat. A helytelen utra került nyomozásnak ebbe a kategóriájába tartozó szörnyű esetet hallottam egyszer. A nyolcvanas évek végén történt, hogy Karel Ferenc, a déli vasút budai főpénztárosa, néhány percre kiment a hivatalos szobájából, melyben egyedül dolgozott. Ugy emlékezett rá, hogy Wertheim-pénztárát, mint ilyen esetekben mindig, bezárta. S mégis, amikor szobájába visszatért, megdöbbenve látta, hogy a vasszekrény ajtaja tárva-nyitva áll, a polcon pedig nincs ott többé az a huszonöt-harmincezer forint, amelyet rajta hagyott. Karel azt hitte, hivatalnoktársai felkutatták az egész házat, de a pénznek nem volt nyoma sehol. A dolog a bünygyi nyomozás útjára került. A főpénztárost kérdésekkel ostromolták, de ő nem vallhatott mást, mint azt, hogy a pénzszekrényt bezárta, amikor a szobájából kiment, a pénz pedig benne volt. Ő maga tisztának érzte magát. Minthogy azonban a nyomozás nem volt képes megállapítani, hogy abban az időben bárki is járt volna a pénztárszoba folyosóján, aki a pénztáros távozását kihasználta volna és a Wertheim-kassza zára különben is sértetlen volt, a gyanu magára a pénztárosra, Karel Ferencre nehezedett.

Vallatták egész nap, éjjelutánig. Monoton és minden meggyőző elemek nélkül való tagadása azonban végképen belekeverte a gyanuba és ámbár a bizonyíték hiánya miatt — a házkutatás is eredménytelen volt — nem is tartóztatták le, ő mégis azzal az érzéssel ment haza éjjel után a lakására, hogy most már nem is gyanúsítják, hanem egyenesen vádolják. Másnap reggel pedig az újságok teljes egyhangúsággal azt az információt közölték, hogy Karel ugyan tagad még, de a súlyos körülmények immár készenlénié teszik a nyomozás előtt, hogy a tolvaj Karel Ferenc és senki más.

A gyanu súlya miatt szenvedő ember ekkor kiment a temetőre és gyermekének sírján agyonlőtte magát. Öngyilkosságában némelyek újabb bizonyítékát vélték látni büntetésének; hanem a vizsgálat fonalát mintha ottóval kettévágták volna. Az esetről elmúlt a hír. Még is feladkezték róla már egészen, amikor más fél, vagy két esztendő múltán valami váratlan dolog történt.

Budán, a Városmajor fál közt, a fődeturó munkások csákánya egy vasiárába ütközött. A rendőrség a ládát kinyitatta s rozsdától és rothadástól kikézdett bankpénzt talált benne. Huszonöt-harmincezer forint árát. Kiderült, hogy egy budai sváb ember ásta el a fák alá, melyet valami büntetés miatt a börtönbe került. Gondolta, hogy pár év múlva, majd ha kiszabadul, jó lesz neki az a pénz. Ez a sváb ember pedig a déli vasútnál hivataloszóla volt abban az időben, amikor az a nagy lopás történt.

Karel, amikor az emlékezetes napon kiment a szobájából, tévedésből rosszul zárta be a Wertheim-pénztár ajtaját; a hűtlen szöge kileste azt és ő volt a tolvaj. De amikor ez kiderült, a szegény Karelnek elkorhadt a koporsója.

Nagy homályosságot hagyott maga után egy nevezetes gonosztevő öngyilkossága tizenkét esztendővel ezelőtt. Porszonyban történt a kilencvenes évek elején, hogy a rendőrkapitány előtt barotivájal elvágta a nyakát egy gyanus idegen, akit letartóztattak és előállítottak, mert a zálogházban drága ékszert akart kiváltani, amelyről időközben kitudt, hogy lopott jószág volt. Hítsélesen megállapították, hogy az öngyilkos budapesti ember: Szemeredy Alajos volt. Régi, sokáig s hiába keresett gonosztevő, ki abban az esztendőben szerkesztésű csapásokkal világos nappal megölt és kirabolt egymásután három bécsi ékszerkereskedőt. Az öngyilkosság némi meglepetést keltett a budapesti rendőrség körében is, mert Szemeredy már évekkal ezelőtt ritka ügyességgel elterjesztette a el is hitette a maga halála hírére. Mindamellett, mint később kitudt, Budapesten maradt, éjnek idején meleg kolbászt árult az utcasarkokon és közben-közben exkursiókat tett hol Bécsbe, hol máshová, nem egy véres emléket hagyva maga után.

Ez az ember egy olyan bűneset titkát vitte magával a sírba, amelyet a német Pütaval érdemesnek tartott rá, hogy fölvegye a legrikább bűnesetek gyűjteményébe.

tárgyalni, hanem sorra fölkeresni a budapesti és a bécsi pénzpiac számottevő tényezőit. S ha a polgármester elkoptatta egy csomó fiakker gummikerekét és még mindig nem tud jobb ajánlatot kapni (amit, ismétlem, a körülmények ismerete alapján kétségbe vonok) akkor is a dolog ideiglenes rendezéséhez kellett volna nyulni s a kétszáz ezer koronát — gondolom, ennyi a város legközvetlenebb szükséglete — folyószámla kölcsön alapján fölvenni és várni egy kis időt, nagyon kis időt, amikor a háborus félelem utolsó köde is eloszlik s a kölcsönfeltételeket a nagy kínálat révén nem a barkok, hanem a kölcsön fölvevők diktálhatják.

Mennyivel élelmesebb ilyen dolgokban Temesvár: Az akkor is, amikor legdrágább volt a pénz, s a bankajtók a városok elől bezárultak, magánpénzt tudott szerezni. Kieszközölte, hogy Hatvany-Deutsch Sándor adott több száz ezer koronát Temesvárnak.

A blamázs már megtörtént, s Aradot már nem lehetett megóvni, hogy a hozzáértők, a bankörök ezen, az egyéb dolgokban annyira intelligens városon nem mosolyogjanak. Hanem az eset anyagát talán el lehet hátrítani. Csedálatos lenne, ha a város polgárai között nem akadna, aki ezt a határozatot megfelelőbezi, s ezzel módot adna rá, hogy a kölcsön föltételei a belügyminiszteriumot is mulattassák.

Nyomorékká vert dragonyosok.

Az osztrák delegáció üléséből.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 30.

Ma folytatta tanácskozásait az osztrák delegáció, amelynek ülésén érdekes interpellációkra adott választ Schönaich hadügyminiszter. A válasz ama brutalitásokra vonatkozik, amelyeket a dragonyos ezredekben követtek el részint tiszték, részint altiszték, akik az alantasaitat nyomorékká verték.

A hetvenes évek derekán Buenos Ayresben meggyilkoltak egy bukkolt leányt, olyan körülmények közt, ahogy később a londoni hasznos Jack szokta kivégezni áldozatait. Egy nyári estén tíz óra tájban történt a gyilkosság s nyomban fölfedezték. A gyilkos, akit még a szobában értek, futva menekült, hátrahagyva a kabátját, mellényét s benne az aranyóráját, aranyláncát. Ugyanabban az órában a buenos-ayres-i Hotel de Rome egyik vendége, Ssomeredy Alajos, a vendégkönyv tanúsága szerint magyar katonaszakos, vad futással, ingujjban menekült haza fogadóbeil szobájába. Valami kalandos történetet beszélt, melyet nehéz volt elhinni: hogy az utcán megtámadták és ki fosztották. A bűnügyi nyomozásban összekerült a két eset s a hotel személyzete a megölt leány szobájában talált kabátot és mellényt Ssomeredy Alajos tulajdonának vallotta, az arany órában és láncban pedig a szálló egy másik vendégének pár nap előtt ellopott tulajdonára ismert. Ssomeredy a vizsgálat elől Rio de Janeiroba menekült, onnan kislátástól háro de Janel mulva a buenos-ayres-i börtönbe. Vakmerő tagadásra vetette magát s Délamerika leghíresebb védőügyvédének segítségével megmenekült a halálbüntetés elől. Csak a hotelben elkövetett lopás miatt büntették meg. Amikor börtönéből kiszabadult, forrónak érezte lába alatt az amerikai földet és hazatért szállóvárosába. Budapestre, itt élt inkognitóban, biztos menedékben érezve magát büncselnek követke-

Az ülésről ezeket jelentik Budapestről:

Az ülés az interpellációkra adott válaszokkal kezdődött.

(Megvert katonák.)

Schlegel delegátus a minap Schöberl Ferdinándnak, a 3. számú dragonyosezred közlegényének Gödel szakaszvezető által való brutális bántalmazásai dolgában interpellált. A miniszter elmondja, hogy a szakaszvezető csakugyan pofozta a dragonyost és 1904. év karácsonyán nem engedte maródi-vízire, ami által később került orvosi kezelés alá. A dragonyost később mindenféle betegség címén szabadságot kaptak s évi 72 korona rokkantségélyt biztosítottak számára. A nyomorékká vert rokkant katona kegydíjért fordult a királyhoz, de kérésével elutasították, mert 3000 korona értékű birtoka van. Göbel szakaszvezetőt degradálták s 4 hónapiszigorított börtönre ítélték.

Stöcker delegátus Binder Alajos tisztiszolgának Braun Károly főhadnagy által való súlyos bántalmazása dolgában interpellált. A miniszter bejelenti, hogy a tisztiszolgát kártérítési keresetével polgári per útjára utasították.

(A bűnvádi eljárás.)

Stöcker delegátusnak a katonai bűnvádi eljárás iránt beadott interpellációjára elmondja a miniszter, hogy a kézzel javaslatot még 1906-ban átdolgozta a két állam kormányával. De egyik sem foglalkozott ezzel eddig állást. A javaslatot a parlamentek elé nem a hadügy miniszter, hanem a két kormány nyújthatja be. Azt a kívánságot, hogy a tárgyalások nyilvánosságát nyomban rendeljék el, azért nem tehetőse, mert ezt csak törvényhozási úton lehetne megvalósítani, erről pedig most nem lehet szó. A hadvezetés jelen részletes reformmal különbben sem állhat most elő. A katonai bűnvádi eljárás revíziójánál a modern jog minden elvét alkalmazni akarják.

(A delegáció háza)

Dobernig delegátus az osztrák delegáció házában kérdését hozza szóba. 1889-ben indítványozta Coronini gróf, hogy építsen az osztrák delegáció házat, mert méltatlan dolog, hogy szállóházban tartson üléseket. 1896-ban

menyétől, de véget vetett életének abban a pillanatban, amikor kezében érezte magát az igazságszolgáltatásnak, melytől semmi jót nem remélhetett.

Befejezem a sort egy tizenhat év előtt Budapesten történt bűnesetrel, amelynek szerzőjét rejtélyes sötétség fedi mind a mai napig. 1888. október havában s később is sokat beszélték a Tompa utcai gyilkosságról. Ez vagy Sándor Albertné, a 14. számú ház tulajdonosát, éjnek idején meggyilkolták s a jelek szerint kirabolák. Bűnjel gyanánt a gonoszított színhelyén maradt egy mellény, melyet a gyilkos hagyott ott feledékenységéből, vagy a vizsgálat földrevezetésére szánva. Megállapították, hogy a gonosztevő távozva, a padláskulccsal nyitotta ki a kaput, tehát ismerhette az öreg asszony szokását, mert a kapu nyitására ő is azt a kulcsot szokta használni. A gyilkost mégsem lehetett kézrekeríteni; a nyomára sem akadt a rendőri apparátus.

Es talán örökös titok marad ez az eset. Nem ritkaság ez a bűnyomozások történetében. Párisban ezer nagyobb bűneset közül átlag százát derít ki a rendőrség. Budapestén végtelenül kedvezőbb ez az arány. A Tompa utcai eset óta a Kecskeméthy Győző titokzatos eltűnése az egyetlen felőlő bűnyomozás, amely minden eredmény nélkül ért véget.

Reporter.

ülésszert először a delegáció saját házában. Szózat nem szűnik meg a hiányok miatt a panasza. A fűtés és szellőztetés hiánya miatt minden delegátus megkült eddig is. A foyerben az ülések alatt nem tartózkodhatni. A posta rémes. A telefonnak nincs fűkélje. Az iroda szűk. A bizottsági szobák elégtelenek. A gyorsírók hivatala olyan, hogy önfeláldozással gyakorolhatják csak nehéz mesterségüket. A sajtó képviselőinek nincs külön szobájuk az épületben. A gyorsírási feljegyzéseken kívül csak a góthai almanach van meg a könyvtárban, ami az általános választói jog idején furcsa állapot. Kéri az elnököt, hogy eseken az állapoton segítsen.

Az elnök: Mindent meg fog tenni, hogy a hiányokon, melyeket ő is konstátált, segítsen. De ez alkalommal azt a kérést intézi a delegáció tagjaihoz, segítsék abban a törekvésében, hogy holnap a delegáció befejezhesse munkáját és fogják rövidre beszédelket. (Helyeslés.)

(A hadügy költségvetés.)

Ezután áttértek a napirendre. Először volt az első szónok. Csatlakozik Axmannak a legénységi eszél emelése dolgában beadott indítványához. Kéri, hogy a honvédségi gyorsírók is csak 18 napig tartanak.

Stöcker a két éves szolgálatot sürgeti meg hosszabb beszédében.

Dobernig elfogadja a hadügyi költségvetést.

A balkáni zavar.

Péter király és György herceg egy táborban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 30

A szerb trónörökös pétervári útja foglalkoztatja még mindig azokat a köröket, amelyeknek hivatása megfigyelni azt a hatást, amit a balkáni államoknál az annexió keltett. Az a vélemény, hogy a hőbortosnak látszó szerb trónörökös titokban felséges papája uszítja s voltaképpen Péter király egy táborban van Gyurka herceggel. Hogy mi igaz ebből, az bajosan állapítható meg, ha figyelembe vesszük azt, hogy a szerb király maga se tudja mit akar?

A mai nap hirei ezek:

A szerb trónörökös útja.

Berlinből táviratozzák: Valószínűnek tartják, hogy György herceget maga Péter király tüzei a nép fellázítására, mert ő bármely pillanatban kész lemondani, ha biztosítva látja fia számára az uralmat. Ezeket a hireszteléseket megerősíteni látszik Nikita montenegrói fejedelem akciója. Nikita Montenegrót függetleníteni akarja Törökország alól és magát független királylyá akarja kikiáltatni. Ez ügyben jármost a szerb trónörökös az orosz cárnál.

Belgrádból jelentik: A György szerb trónörököstől és Pasics volt miniszterelnöktől érkezett hírek nem jelentenek semmiféle pozitív eredményt. A kormánykörök e miatt nagyon el vannak keseredve, mert tudják, hogy az esetben, ha a külföld támogatásáról nem tudnak kellő eredményeket felmutatni, rendkívül súlyos válság következik be.

Az oroszok álláspontja.

Szempétervárról táviratozzák: Dumakörökben nagy az elkeseredés a kormány ellen, mert megülötte Bogdan tanárnak, hogy Bosnia-

Hercegovina annexiójáról tiltakozó beszédet mondjon. Azon az estén, amelyet Konjakov dumelnök a szerb vendégek tisztelésére adott, a szónokok kijelentették, hogy az orosz hősvélemény semmi szín alatt sem fog együtt haladni a tehetetlen orosz diplomáciával.

Oroszország és Anglia szövetsége.

Londoni távirat szerint Konstantinápolyból azt jelentik, hogy Törökország és Anglia között titkos véd- és dászövetség jött létre, amelyben Anglia Törökország területi épségét biztosítja.

Kereszténymészárlás előtt?

Konstantinápolyból táviratozzák: Számos házon plakátot találtak, amelyeken a lakosságot felszólítják a keresztények lemészárlására. A plakátokon az áll, hogy a keresztények megtámadják a mecseteket és bántalmazzák a török asszonyokat.

— El kell készülni a jeladásra, a tett mezejére kell lépni, — e szavakkal végződik a plakát.

Egy török katon orvos látta, amidőn két ember ilyen plakátokat ragasztott a házak falára. Egy görög embert, aki éppen ilyen plakátokat ragasztott, letartóztatták.

Németország nem közvetít.

Berlinből jelentik: A Berliner Tagblatt jelenté Konstantinápolyból: A lapoknak az a jelentése, hogy a német nagykövét újból megkísérelte, hogy Ausztria-Magyarország és Törökország közt rövidesen közvetítsen, téves. Németország legfeljebb csak a legmelegebben ajánlhatja Törökországnak, hogy egyessen meg Ausztria-Magyarországgal, hogy ezzel a konferencia újból összehívását gyorsan és biztosan lehetővé tegye. A német nagykövét tehát, ha eljárt a portánál, alighanem csak ebben az értelemben nyilatkozott.

Majna Frankfurtról jelentik: A Frankfurter Zeitungnak jelentik Saófládból: A porta tegnap hivatalosan tudatta titani illetékes helyen, hogy késs Bulgáriával közvetlen tárgyalásokba lépni. A minisztérium valószínűleg már ma fog tanácskozni a bolgár delegátusok kiküldéséről.

TANÚGY.

Bírálat.

Olasókönyv az aradvárosi és az aradmegyei elemi néptanulók II osztálya számára. Kozma László, Somogyi Béla, Szőlási Jenő, Ember János *Románfalu* című olvasókönyve nyomán szerkesztette több aradi tanító. Lampel R. kiadása. Budapest. Ara?

Nagy gyönyörűséggel olvastam el a több aradi tanító által kiváló paedagógiai tudással szerkesztett olvasókönyvet. Mint a könyv címe is mutatja, a szerzők a szóban levő olvasókönyvvel tisztán Arad és Aradvármegye néptanulók igényeit óhajtták kielégíteni. E feladatukat valóban mesteri módon oldották meg. Az olvasókönyvbe felvett közmondások, népmesék, népmondák, nemzeti ósmondák, erkölcsi elbeszélések harmonikusan illeszkednek egy-egy helyképebe. Arad városát és a vármegyét (a lakóhelyet és környékét) megragadó módon dolgozzák fel. Kifogástalanul gyűjtetik a gyermekekkel az ismeretek anyagát s dolgoztatják fel velők. Magát a természet teszik nevelésük középpontjává. Nem holt könyv ez, hanem élőkönyv. Amita természet, népelet és a történelem természetesen egyívó helyezett, azt a helyszínen a gyermekek cselekvő munkásságának helyes felhasználásával egy egységes képen dolgozzák fel. Mesteri módon alkotják meg a vármegye egyes kisebb egységeiből annak egész képét. Figyelmeiket semmi sem kerüli ki. Gondosan beszélik el egy-egy logikailag egységnek minden vonatkozását. Az anyag koncentrációja igen szépen sikerült. A tantervben előírt anyagot gyönyörűen alkalmazták Arad városa és a vármegye sajátos viszonyaihoz. Ezt tekintem a szerzők egyik legnagyobb érdemének.

Paedagógiai tekintetben is kiválóly nyújtottak. Olvasókönyvük Arad városának és Aradvármegyének igen sok tanítóját tökéletesíteni fogja. Lehetetlen, hogy e mű alapos tanulmányozása s lelkiismeretes felhasználása alatt tanítóink értelmi élete ne gazdagodjék s paedagógiai műveltségük ne finomodjék. Hiszem, óriási lesz e mű sikere, ha a gyermekek megszabadulnak az iskolai pad nyúga alól s a testet-lelket élő passzivitást a gyermekvilág sajátos önmunkássága váltja fel. Már pedig ennek feltételül be kell következni, mert az egyes olvasmányok tartalma, a gondolatok feldolgozásának módja, ha tetszik, ha nem tetszik, a tanítót arra egyenesen rászorítja.

Nincsen e könyvben egyetlenegy olvasmány sem, amely a gyermekeket fejlődésükhöz mérten nagy tapintattal ne nevelné a gyakorlati életre. Igen helyesen értetik meg a szerzők a hazában való boldogulás anyagi és erkölcsi előfeltételeit. Ahol csak alkalom nyílik, természetesen hozzák kapcsolatba a testvérnépek életét. Gondosan kerülnek mindazt, ami elválaszthatná e haza különböző fajú lakosságát egymástól. Nem magyarazzák a honismeretet, hanem gyakorlati példákban szemléltetik. Ezt az olvasókönyvet az azonos rendeltetésű iskolai kézikönyvek legjelesebbjei közé sorozom s ezért engedélyezésre a legmelegebben ajánlom.

Láng Mihály.

Párisból elüldözött magyar tenorista.

Beck Vilmos hazajön.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 30.

Néhány nappal ezelőtt a fővárosi lapokkal egyidejűleg mi is megirtuk, hogy a kormány bérbe szándékozik adni a budapesti Operaházat, sőt már akadt is bérítő Beck Vilmos tenorista személyében, aki azelőtt az Opera kötelékébe tartozott, jelenleg pedig a párisi nagy opera szerződött tagja. Ezt a híresztelést csakhamar maga Beck cáfolta meg, egy Párisból küldött táviratban, kijelentvén, hogy az Opera bérbeadását illetőleg nevéhez fűzött kombináció alaptalan.

A lapok e cáfolat ellenére is fentartották értesítéseiket, míg azután maga Apponyi Albert gróf kultuszminiszter jelentette ki, hogy a kormánynak nem áll szándékában az Operaház bérbeadása. Most Becknek, a Naphoz intézett levele alapján kiderült, mi alapon terjedt el az a hír, hogy Beck pályázott az Opera bérletére?

Körülbelül egy hónappal ezelőtt Beck Vilmosnak egy dicsőszeged városkora halt meg a fővárosban. A művész, akit a halálhíreiről táviratilag értesítettek, expresszvonaton sietett haza s részt is vett a temetésen. Becknek rokonságos hagyatékügye lebonyolítása több nap dolgot adott s e miatt egy hélig Budapesten maradt. E az idő alatt többesör tárgyalt Mészáros Imrével, az Operaház igazgatójával, amiből sokan arra következtettek, hogy a tárgyalások az Opera bérbeadása körül forognak s világgyá röptették a hírt, hogy Beck kibérli az Operát. Csak most került nyilvánosságra, mit tárgyalt Beck Mészárossal.

A külföldre származott művész vissza akar térni a budapesti Operához, mert már nem tagja a párisi nagy operának. A kitűnő énekest kintrikálta néhány kis kaliberrű, irigy francia kollegája, akiknek szemét saurt, hogy Beck napról napra nagyobb diadalekat arat az Opera színpadán. *Messenger*, a párisi Opera igazgatója a legelső szerepeket bízta rá s Beck fellépését mindannyiszor nagy tetszés és zajos siker kísérte. A mellőzött francia énekesek ekkor depudációt alakítottak s panaszukkal felkeresték a székfűvészeket miniszterét. A miniszter utasítást adott Mészárosnak, hogy Beck Vilmost ne léptesse fel többé. Hiába igyekezett az igazgató a minisztert Beck számára megnyerni, az intrika sikerült és Beck kénytelen volt megválni a nagy Operától. Most tárgyalásokat folytat Mészáros igazgatóval és valószínű, hogy Beck nagy tehetségét rövid időn belül ismét a magyar Operához színpadán élvezhetjük.

tást adott Mészárosnak, hogy Beck Vilmost ne léptesse fel többé. Hiába igyekezett az igazgató a minisztert Beck számára megnyerni, az intrika sikerült és Beck kénytelen volt megválni a nagy Operától. Most tárgyalásokat folytat Mészáros igazgatóval és valószínű, hogy Beck nagy tehetségét rövid időn belül ismét a magyar Operához színpadán élvezhetjük.

A delegátusok kirándulása.

„Nagyon szép, nagyon megvagyunk elégedve!”

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 30.

Ma délelőtt az osztrák és a magyar delegáció tagjai kimentek a Csepelszigetre, ahol a löszergyárat s katonai felszereléseket tekintették meg. A delegátusok láttak, bíráltak, ettek a hadi mozgókonyhában, ágyukat sütögettek és végül kijelentették, hogy minden nagyon szép volt, mindennel nagyon meg vannak elégedve.

A kirándulás így történt:

A delegáció tagjai ma délelőtt elutaztak Csepel szigetére a Weisz Manfréd hengerművelnek és löszergyárnak meglátogatására. Kora reggel nagy község gyülekezett a Petőfi-téren, ahonnan, a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Rézvénytársaság szépen felbogdított külön hajóján indult el a fényes társaság. A közös hadügyminisztérium részéről ott voltak Krobotin Sándor lovag és Hoffmann Hugó altábornagyok a szakelődök egész sorával. A hajón Wahl Oskár lovag igazgató, a Weisz Manfréd cég társfőnöke üdvözölte a vendégeket.

Délelőtti fél kilenc órakor indult el a hajó. A magyar delegáció tagjai, Zichy Tivadar gróf elnökkel és Barabás Béla alelnökkel élőkön csaknem teljes számban megjelentek, míg az osztrák delegáció részéről, amely ma még teljes ülést tart, csak néhány delegátus jelenhetett meg. Ott voltak szemkivül Bolgár Ferenc honvédelmi államtitkár, Hosszu Vasul püspök, Chorin Ferenc, Lánzy László és Hatvany Deutch Sándor főrendiházi tagok. A Leányfalu-hajó délelőtti kilenc óra után kötött ki Csepel szigeten, ahol Weisz Manfréd rövid beszéddel üdvözölte a delegátusokat, amelyre Zichy Tivadar gróf elnök szíves köszönettel válaszolt. A szigeten a cs. és kir. s. gyalogezredből alakított hadiszázad várta az érkezőket, amelynek parancsnoka Krobotin altábornagynak tette meg a katonai jelentést. A szigeten ekkor már ott volt Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter, aki már a kora reggeli órákban külön alkalmatlansággal érkezett oda. A gyárépületek előtt a 3. számú bosnyák-hercegovinai gyalogezrednek egy gépfegyverosztálya állott.

A vendégek mindenképp egy teljes üzemben levő régi rendszerű tábori sütődét, valamint egy Weisz-rendszerű mozgó tábori konyhát tekintettek meg. Mind a kettőt működésben mutatták be. Azután meglátogatták az egész kiterjedt gyártelepet, amely négyezer munkást foglalkoztat. Ezután a lö.erre ment a társaság, amelynek körében itt már Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter és Saterényi József államtitkár is megjelentek, akik autómobilon jöttek. Itt párhuzamos lögyakorlatokat tettek normális gyalogsági löszerelemmel és számos külföldi államban már bevezetett hegyes lövedékekkel, amely utóbbiak néhány száz méterre átütötték a modern tábori ágyuk védőlemezét, amelyekről a Mannlicher lövedékek lepattantak.

A lőtérek közelében ezalatt a 250 emberből álló hadiszákad ebédet főzött a régi rendszer szerint. A hosszú főzőárkok mentén lebegő gőzpirra messziről elárulta a csapat hollétét és noha Krobotin altábornagy rögtön érkezésekor parancsot adott a főzésre, három óra sem volt elegendő arra, hogy az ebédet megfőzzék. Más-ként a közelben levő tábori mosgókonyha, egy két ló által vont, mosgókonyha kis próbajárműre alkalmazott konyha, amely csakhamar készen volt az étellel, amely kitűnően ízlett is. Az új rendszer előnye szembeszökő. Ezzel menethőben naponta háromszor és többször is gyorsan el lehet készíteni az ételt, úgy hogy a legény-ség mindig pon'osan élelmezhető; azonkívül nem kénytelen a meneteléstől fáradt katona előbb főzőárkot ásni.

A legutóbbi háborúk tapasztalata megmutatta, hogy ilyenkor a legtöbb katona a kimerültség következtében inkább aludni tért, anélkül, hogy evett volna. S. óba került, hogy az új tábori mosgókonyha e rendkívül előnyre való tekintettel méltán sürgetik úgy a magyar, mint az osztrák delegációban egyes bizottsági tagok a hadügyminisztert, hogy a konyhákat gyorsabb tempóban szeresse be. Visszatérőben a társaság megtekintette a tábori mosgó sütődéket is, amelyek ekkor már sok ezer adag friss kenyert sütöttek volt meg, míg a régi tábori sütődéknek még felállításával sem lehetett ezen idő alatt elkészülni. Ugy Zichy Tivadar gróf elnök, valamint a delegációnak katonai kérdésekkel tetszetesebben foglalkozó tagjai bámulattal adóztak ezen újításoknak.

A szakszerű felvilágosításokat Krobotin altábornagy adta meg a delegátusoknak, akiknek a cég egyes vezető tisztviselői is érdekes magyarázatokkal szolgáltak.

DELEGÁTUSOK a király ebédjén.

Vidám hangulatban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 30

Ma volt a második delegációs ebéd a budai királyi palotában. Körülbelül nyolcven delegátus volt jelen az ebéden, amelyen a három közös miniszter és Wekerle Sándor magyar miniszterelnök is résztvett.

A meghívottak az ebéd helyéül szolgáló régi táncterem mellett levő két nagy teremben gyülekeztek. Pontban hat órakor megnyiták a király lakosztálya felé vezető szárnyas ajtókat és megjelent Apponyi Lajos gróf udvarnagy, Montenuovo herceg főudvarmester, utánuk pedig a király huszártábornoki egyenruhában.

Az uralkodó először *Madeiskyt*, az osztrák delegáció elnökét, majd *Zichy Tivadar* grófot, a magyar delegáció elnökét szólította meg. Azután megkezdődött az ebéd. A király a delegációk elnökei között foglalt helyet s ebéd közben élénken társalgott velük. Általánosan felülről a király jó kedélyhangulata. Az ebéd körülbelül ötnegyed óráig tartott.

Asztalbontás után Ő felsége a kis terembe ment, ahol kezdetét vette a cercele. A király először az osztrák delegáció elnökét, azután a magyar delegáció elnökét tüntette ki megszólításával. Hosszabban beszélt az uralkodó *Aerenthal* báró közös külügyminiszterrel, *Wekerle* miniszterelnökkel, *Schönaich* közös hadügyminiszterrel, *Burián* báró közös pénzügyi-

miniszterrel és *Schönburg-Valdenburg* herceggel.

A magyar delegátusok közül a király *Bogdanovics* Lucian szerb patriárkát, *Okoicsányi* Lászlót és *Miklós* Ödönt szólította meg. Többekkel beszélt Ő felsége az osztrák delegáció tagjai közül is, köztük egy krajnai parasztképviselővel, aki nemzeti viseletben jelent meg.

Népgyűlés az autobuszok ellen.

A párisi kereskedők akciója.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 30

A mai napon a párisi kereskedők szokatlan mozgalmáról hozott hírt a táviró. A jelentés szerint a francia fővárosban a kereskedők akciókat indítottak s tüntettek az autobuszok ellen, amelyek nekik nagy károkat okoznak.

Az érdekes demonstrációról ez a tudósításunk számol be:

Most két estezendeje, amikor a párisi városi tanács elhatározta, hogy az omnibuszok lekedést megreformálja és a lovak vontatta járműveket autobuszokkal cseréltesse fel, nagy volt az öröm és az emberek boldogan tervezgettek milyen szép lesz, milyen jó lesz, amikor fürge autobusok benyújtják majd le a városi forgalmat. Aztán megvalósult a terv és az emberek csodálatosan néztek össze. Karca, könnyed közköcsöket vártak és kaptak a helyébe néhány ijedő rémet, amely valami újkori sárkánynak módjára okád a a banyabűz és ha végigdühögött az utcákon, két oldalt megremegtek, megrendültek a párisi házak.

Az emberek nem merészkedtek ki többé az utcára, úgy ontotta, fröcscentette szerbe az autobuszbátár a sztrat, de zót be se érte az ilyen spróbb csilgyetvással, hanem réha levan nyarodott az utcáról és egyenesen *belérobogott egyik-másik lott kirakattüvegébe* ... Egyszóval: gerádaikédtok az autobus-omnibus és terrorizált mindenkit. Mígrem aztán *most összedültek a párisi kereskedők*, már tudják azok, akiknek olyan utest mentén van az üzletük, amerre a rettenetes gépkocsi e halad. Összeálltak a kereskedők, szervekedtek és tegnap este este nagy tüntelést rendeztek a népszerűen autobus ellen.

A tüntetők csoportja lamplonekat vitt, óriási szines gömböket, amelyeknek transparenshelrása a legkevesebben tiltakozott a gépkocsi ellen és követelte, hogy állítsák vissza a régi járatokat, ami ha még olyan primitív volt is, és még oly kényelmetlen, de legalább nem veszélyeztetette az emberek nyugalmát és életbiztonságát. Mint valami tempómi körmeneten: szalók alatt vonultak fel a tüntetők és alkalmi dalokat énekeltek, új marsellist, amely az autobusomnibusokat kárhoztatja. A tüntetés befejezte után a kereskedők nagy gyűlést tartottak, határozati javaslatot fogadtak el, amelyet a városi tanács elé terjesztenek és egyben számadatokkal bizonyítják, hogy az új kölkedési mód meynyre megítított az üzletmenetnek ... Aradon az autobuszok ellen nincsenek ilyen kifogások. Itt nem okoznak nagy károkat, legfeljebb — a lóvasárnak.

Öngyilkos szövetkezeti igazgató

Életuntság anyagi zavarok miatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 30.

A fővárosban ma föbelőtte magát egy hitelszövetkezet vezérigazgatója. Az öngyilkosság okáról többféle verzió kering. Némelyek szerint a szövetkezeti pénzkezelés körül támadt hiányok, mások szerint egy bűnügyi feljelentés vádjai adták a gyilkos fegyvert az általánosan ismert uriember kezébe.

A feltűnést keltő öngyilkosságról budapesti tudósítónk ezeket jelenti:

Hogyan történt az öngyilkosság.

Horn István, az Országos Iparhitel Szövetkezet igazgatója, a hetedik kerületi függetlenségi pártkör pénztárosa ma délebben a pártkörnek az Almássy-téren levő helyiségében föbelőtte magát. Az öngyilkos *életveszélyes sérülésével* a mentők be szállították a Rókus-kórházba.

Horn igazgató délelőtt kilenc óra után ment be az Almássy-tér 17. sz. alatt levő párthelyiség irodájába s ott a takarítónőnek azt az utasítást adta, hogy ne bocsássonak be hozzá senkit, mert zavartalanul akar dolgozni. Az irodahelyiségben több levelet irt, azután becsengette a takarítót, átadott neki két levelet és megbizta, hogy adja oda egy hordárnak, aki majd eljuttatja azokat a címzettekhez. A takarítónő a levelekkel lement az utcára, de nem talált hordárt a közelben s ezért tíz perc múlva visszatért. Mikor az irodaszobába belépett, megdöbbenő látvány tárult eléje. *Horn*t a szoba közepén egy vörös bársonyszéken ülve eszméletlenül találta, fejéből patakzott a vér, jobbában tükröt volt, míg baljában revolvert szorongatott.

A megrémült takarítónő fellármázta a házat. A lakók berohantak s azonnal értesítették a mentőket és a rendőrséget. Megállapították, hogy az öngyilkos igazgató a tükröt a konyhából vitte be és azt jobbával maga elé tartva úgy célzott a balkezeiben levő revolverrel a halántékára.

Horn három levelet hagyott hátra. Az egyik *Szmik* Lajos dr. fővárosi ügyvédnek szólt. Ebben volt egy másik levél, amelyet az igazgató szintén közvetlenül öngyilkossága előtt címzett meg. A borítékokon levő címzések szerint a másik két levél bátyjának, *Horn* Valérnak és vejének, *Langer* Rezső temesvári törvényszéki bírónak szólt.

Az ok.

Az öngyilkosság okát eddig nem sikerült biztosan megállapítani, *Horn* népszerű ember volt és társadalmi szereplésével általános becsületet és tiszteletet szerzett. Családi élete zavartalanul boldog volt, úgy hogy e körülmények nem képesek magyarázatot adni, ...i vihette a hatvanegy éves életerős öreg urat a végzetes tett elkövetésére. Azt beszélnek, hogy a szövetkezetben, amelynek igazgatója volt, a pénzügyi elszámolások körül nagyobb differenciák merültek fel, amelyek annyira elkészerítették, hogy meg akart válni az élettől.

Emlegetnek az öngyilkosság oka gyanánt egy feljelentést is, amelyet *Zádor* Mihály budapesti vegytisztító adott be *Horn*

ellen. Zádor ugyanis nemrégiben harmincezer korona kölcsönt vett fel a szövetkezettől s azt állítja, hogy a kölcsön lebonyolításánál megcsalták, mert kevesebbet fizettek ki neki annál, ami őt a pénzből a szokásos levonások után megillette.

Ez ügyben a rendőrség Horat épen ma délelőttre idézte be, az igazgató azonban az idézésre nem jelent meg, hanem öngyilkos lett.

Beszélnék nagyobb pénzügyi zavarokról és pedig a szövetkezettel kapcsolatban. Némelyek ezt tartják az öngyilkosság okának.

Horn tegnap este fenjárt a pártkörben s ez alkalommal többeknek feltűnt izgatott viselkedése. Ugy látszik előre készült az öngyilkosságra.

Csaló „órangyal“.

S z é l h á m o s s á g — f á j ó s k a r r a l.

Becsapott ékszerész.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 30.

A vásári csalók szezonja most következik. Az aradi rendőrség a napokban razzitát tartott, s amennyire tudta összefogdosta a szélhámosokat. De természetesen maradt még belőlük fölös számmal. Ezekben a razzitákban ugyanis csak az egészen lezülött alakok kerülnek a rendőrség hálójába; azok, akik lebujokban, vagy kisebb szállodákban tartózkodnak. A nagystílű csalókat, akik ellinderben járnak, havannaszivarok füstjével szédítik az embereket, ritkán csípi el a rendőrség.

Azt a mulatságos szélhámoságot, amelyről most kereskedői körökben beszélnek, valami fővárosi gyakorlott svindler követhette el. A csalás állítólag így történt:

Ma délelőtt egy ékszerészhez belépett egy distingvált kinézésű uri ember. (Jobb karja szalagban pihen) A kirkatban megtetszett neki egy nyevezett gavallér-gyűrű. A gyűrű drága volt, nem volt elég pénze hozzá.

— Tessék visszatenni a helyére, — mondja ő. De legyen szíves a papírra a feleségemnek írni pár sort, a karom fel van kötve, nem tudok vele írni.

— „Kedvesem, légy szíves ide az üzletbe küldeni kétszáz koronát. Megfelelő köveket leltem. Nincs elég pénzem. Csókollak.“

Az ékszerész leírta a sorokat, az előkelő külsejű ur pedig odaintett egy hordárt, átadta a papírt s elküldte. Még utána is kiáltott:

— Ide hozza, az üzletbe! A hordár rövidesen visszatért, az ur átvette a pénzt, de mert a gyűrű később mégsem tetszett neki, vett valami csekélységet s eltávozott.

Az ékszerészt otthon felesége kíváncsian várta:

— Mire kellett neked a kétszáz korona?

— Miféle kétszáz korona?

— Oh te csaló, szoknyavadász, engem akarsz megcsalni? Egy hordár hozta a te saját írásodat, hogy küldjek kétszáz koronát! Most letagadod? Ki nek adtad azt a pénzt?

Az ékszerész felháborodva mondta el a csalást, melynek áldozatán esett.

Az asszony gunyosan nevetett:

— Igen. Olvasd el ezt. Tegnap kaptam e levelet: „Férje ura rosszban töri a fejét. Ami pénz kell a kis Rizának, azt majd mű- és öncsalások útján fogja megszerezni. Vigyázat. Órangyal.“

A kereskedő rohanni akart a rendőrségre. A felesége elébe állott:

— Ha még az én gyászatomat, megcsalásomat a publikum elé viszed, itthagylak ma.

S az ékszerész feljelentés nélkül kénytelen el-
tűnni, hogy pénze árán havannát szív valamelyik
ügyes csibéssz.

Az újpesti bankrablók.

Egymás ellen vallanak. — Kié az érdem?

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 30.

Az újpesti bankrablás tettesei holnap a királyi ügyészség fogházába kerülnek. Ma a rendőrség ismételten kihallgatta őket, miután elkészítette a fényképüket s talán holnap már láthatja a publikum a budapesti képes újságokban a két gonosztevő fotografiáját.

A mai nap eseményei között figyelmet érdemel az, hogy a rablók egymás ellen vallanak. A rendőrségen különben most afölött tanakodnak, hogy kié a rablók elfogatásának érdeme.

Távirataink a következők:

Vidámak a bankrablók.

Antosevicsal a vizsgálat még tegnap véget ért. A hosszú muszka, a mióta megtudta, hogy Magyarországon a bankrablásért nem jár akasztás, sőt még deportálás sem, nem kell Szibériába az olombányákba vonulnia, egészen megkönnyebbült.

A hármasszámú cellába jutott, a hová csak „jobb fajta“ urak szoktak kerülni, szintén bankrablók, de olyanok, akik az igazgatói vagy pénztárosi asztal mellől rabolják ki a klienseket.

Este még nyugtalan volt, egészen megtört, de aztán lassó megnyugodott és aludt egészen reggelig. Megreggelizett és bevitték a nyilvántartásba, ahol a daktiloszkópa eljárásnak vetették alá. Aztán elvitték a reggeli rapportra, a melyet a bűnügyi osztály helyettes vezetője, Tóth János kapitány tartott, az egész rendőrség óriási érdeklődése mellett. A flu egész vidáman felelt a kapitány kérdéseire s kijelentette, hogy örül már, mert túl van a rabláson, amely roppant nyugtalanította addig, amíg csak tervezgették. Érdekes, hogy mindegyik a másikat tulajdonítja a bankrablás tervét. Antosevicsen egészen új fehérmű van, melyről ő azt állítja, hogy már régebben vásárolta.

A pénzből, amely megkérült, 1300 korona hiányzik. Antosevics is, Piaskovsky is határozottan tagadják, hogy a pénzből többet elvettek volna, mint amennyit már jegyzőkönyvbe mondtak. Az 1300 korona tehát vagy elszóródott, vagy a bankban a rovancsolásnál követtek el számlítási hibát.

Megtalálták a revolvereket, töröket.

A detektívek még tovább kutattak tegnap és egy fatövébe elásva megtalálták a három revolvert és a tört.

A tör beretvaéles és tühegyes, a pisztolyok pedig legujabb szerkezetű Browning-pisztolyok, melyek meg voltak töltve. Nem igaz tehát, amit Antosevics mondott, hogy töltetlen Browningokkal rémitgették a bankban lévőket. Azonkívül a pisztolyok mellett 63 darab éles töltényt találtak a detektívek.

A főkapitányságon mit sem tudnak arról, vajjon a két rabló büntetett előéletű-e vagy sem. Mikor a merénylőket a rendőrség fényképezőműtermében lefotografálták, Piaskovsky keserűen nevetve állott a gép elé. A fotografus rászólt, hogy ne nevesse.

— Miért ne nevessek, — mondotta a rabló, — hiszen a fényképezésnél eddig mindig mosolyognom kellett.

Mindketten ismételten kijelentették, hogy a rablót pénzből semmit sem vettek el a saját használatukra, csupán ötven koronát adtak a kocsisnak, negyvenet tett zsebre Piaskovsky és tíz koronát Antosevics. A náluk talált revolverekről és egyéb holmiktól azt állítják, hogy azokat régebben megtakarított pénzükből szerezték.

A rendőrségen Nagy Károly dr. fogalmazó felmutatta nekik a revolvereket és töröket, mire a rablók elmondották, hogy a két revolvert nyolcvannégy koronáért vették egy budapesti üzletben, a két tört pedig a Teleki-téren vásárolták három koronáért.

Hogyan készültek a büntetettre?

A Spingler fém- és bádógárugyár művezetője, Szöke Lipót elmondotta, hogy Piaskovsky és Antosevics náluk volt alkalmazásban, az utóbbi cinknyomó munkát végzett, a másik pedig napszámosnak állott be. Pénteken Piaskovsky asszal ment be a művezetőhöz, hogy szeretne valamit hazaküldeni a hozzátartozóinak Oroszországba és négy pléhdobozt kért. Szöke átadta neki a dobozokat, amelyeket, mint utólag kiderült, a rablók a pénz elrejtésére használtak fel. Szombaton Piaskovsky újból megjelent a művezető előtt, azt mondotta, hogy beteg és kórházba fog menni. Kérte a munkakönyvét, amelyet nyomban meg is kapott és Szöke még figyelmeztette, hogy ha felgyógyul, jöjjön vissza dolgozni a gyárba. A művezető állítása szerint a két munkás szorgalmas, hasznavehető ember volt.

Kié az érdem?

A rendőrségnek van egy nyomozási rendelete, mely szerint a nyomosó kötelessége, tekintet nélkül a gyanúra, hogy a büntetett merre szökött, nyomban minden közel és távol eső vasúti, csendőri stb. hatósággal a körösét közölni.

A tegnapi délután és éjszakán a nyomozás Tóth János rendőrkapitány feladata volt és amint ezt már említettük, a rendőrkapitány ennek a feladatnak páratlan erélyvel, gyorsasággal és körültekintéssel tett szolgálatot, úgy, hogy a tettesek hosszabb szökése teljesen lehetetlen volt.

Igaz, a véletlen is közre játszott, amely azt akarta, hogy a csendőrmester Besnyőn meglássa a két kocsiutast, de az, hogy ezek az emberek nem mehettek tovább, mégis csak Tóth János rendőrkapitány, a központi ügyelet és dr. Nagy Károly rendőrfogalmazó érdeme.

Est az érdemet a csendőrmesternek tulajdonítják sokan, de önmagáca tulajdonítja ma Farkas József máv. kalász, aki levelet írt ma a főkapitányságnak és követeli magának a kitűzött díjat.

A levélben elmondja, hogy ő Kis Ternyén végigvizsgálta a jegyeket és mikor Piaskovsky-ra talált, attól megkérdezte, hová akar utazni és mikor az megmondta, azt felelte neki, hogy a jegy rossz, ki kell cserélni mással. Értesítette erről Vermes Tódort, a kis-ternyei állomásfőnököt, ketten szállították le a vonatról Piaskovskyt és átadták a csendőröknek.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály 151.

A debreceni hóhér halála.

Sirbaszálltak a nagy titkok. — Az angyalcsináló szülész nő védjái.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 30.

Élénk emlékezetében van még az országnak az a szenzációs botrány, amely Fülöp Julia debreceni szülész nő bűnös üzemének leleplezése nyomán támadt. Fülöp Julia az angyalcsinálás mesterségére adta magát, nagyban üzte ezt s több, mint 200 magzat megölésével vádolták. Mint a vizsgálat során nyilvánosságra jutott, Debrecen minden társadalmi rétege szolgáltatott neki pácienseket. A városban, de az egész országban is csakhamar közszájra került egy sereg előkelő név, melyeknek viselői kompromittálva voltak a botrányos ügyben.

A rendőrség azonnal letartóztatta Fülöp Juliát, az ügyészség vizsgálati fogságba vetette, ahol több hónapon át szenvedett, miközben a megindult vizsgálat egyszerre megrekedt. Fülöp Julia a fogságban súlyosan megbetegedett s védő ügyvédjének közbenjárására szabadlábra helyezték, ami után a budapesti Szent-István-kórházba vétette fel magát, de súlyos bajából nem tudott kigyógyulni, míg végre a halál megváltotta szenvedéseitől. Fülöp Julia meghalt.

A botránynak ezzel vége lett. Fülöp Julia magával vitte sirjába a titkot, mert bárha vallomása a bíróság előtt fekszik, érdemleges tárgyalásra már nem kerülhet a sor és így nem nyerhet beigazolást Fülöp Juliának egyetlen vádja sem.

Fülöp Julia botrányáról és tragédiájáról szóló tudósításunk itt következik:

A múlt év április 25 én a debreceni rendőrség letartóztatta Fülöp Juliát. A letartóztatás kínos szenzációt keltett Debrecenben, mert egy nagy nagy botrányról, debreceni úri leányok és asszonyok botrányáról rántotta le ezáltal a leplet a rendőrség. Kitént, hogy Fülöp Julia évek hosszú során át egyébből sem biztosított magának keresztet, mint magzatelhajtásból. Debrecenből úgy, mint a közeli vidékről számosan fordultak hozzá az előkelő úri és közepposztályhoz tartozó nők, akiket, miután a veszélyes műtétet elvégezte rajtuk, alaposan meg is szarolt.

Fülöp Julia elég vakmerő volt véghezvitt bűnelvel eldicselkedni, s utoa-utófélen emlegette, hogy milyen előkelő paciensek voltak. Neveket is emlegetett és Debrecen város legelőkelőbb társadalmának hölgytagjait sem kímélt meg a pletykától.

A királyi ügyészt, a vizsgálóbírókat és egy sereg ügyvédet büntetésességgel vádolt s azt mondta, hogy 30,000 koronát ígértek neki, ha hallgat. A pénzt azonban nem adták meg neki.

A bűnös szülész nő a vizsgálóbíró előtt töredelmesen megvallott mindent. Vallomása kiszivárgott a közönség körébe és órlási megdöbbenést keltett. A vallomás ugyanis számos előkelő családot kompromittált s a közönség kényére kedvére bíta a találgatást, hogy a bémondott nevek közül melyiket érinti joggal a vád és melyiket éri rágalom.

Fülöp Juliát vizsgálati fogságba helyezték s a kínos ügy kínos lassúsággal haladt előre. Teltek-múltak a hónapok, de a tárgyalást még mindig nem lehetett megtartani. Közben Fülöp Julia beteg lett. A bírák pusztító betegsége

támadtá meg s baja oly súlyosra fordult, hogy védőügyvédje felterjesztésére szabadlábra helyezték. Ekkor a szülész nő felutazott Budapestre, ahol a Szent István kórházban vétette fel magát.

Fülöp Julia a kórházban sem nyugodott meg. Felfogadott egy budapesti ügyvédet s annak adta át az ügyét. Közben több levelet írt a lapok szerkesztőségeinek, melyeket arra kért, hogy leplezzék le a botrány szerepítőit, akiknek nevét meg is írta.

Fülöp Julia levelei azonban eredmény és válassz nélkül maradtak, mire a szülész nő a nyáron lement Debrecenbe, felkeresett egy szerkesztőséget és újra kérte a leleplezést. Fülöp Julia ugyanis bosszút akart állani. Mint elbeszélte, bizonyos ígéretekkel hallgatásra bírták, de az ígéretek nem váltották be. Ezért akarta a bosszút.

— Ha én bűnhődöm, bűnhődjenek azok is, mondogatta.

De Fülöp Julia minden könyörgése hasztalan volt, mire visszament Budapestre s ott egy fővárosi helylap szerkesztőségében elmondta összes eseteit, a vele összeköttetésben állottak neveit és az említett lap írt is egy közleményt a debreceni angyalcsinálás ügyéről.

Eztől kezdve újra súlyosra fordult a szülész nő állapota, míg végre több hónapi kínos szenvedés után meghalt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház mősora:

Szombat: *Kutya van a kertben*, bohózat. (C bérlet.)

Vasárnap: Délután: Mérsékelt helyárrakkal: *Eleven ördög*, nagy operette. Este rendezés helyárrakkal: *Kutya van a kertben*, bohózat. (A bérlet.)

Kutya van a kertben.

(Bohózat 3 felvonásban. Írta: Feydeau György. Fordította: Göth Sándor. Bemutató előadás.)

Bohózatot csak a francia tud írni. Ugy írni, hogy szívünkbe kacagjunk, míg szédültecs gyorsasággal hajszolják egymást a leglehetősebb helyzetek; úgy írni, hogy egy percnyi pihenőt sem enged a nézőnek. Amennyire csak a nevető izmok bírják, azt a francia kiválja a hallgatóságból és ha aztán a néző már nem bírja tovább, a bohózatíró még mindig győzel, mert ő nem enged, ő halálra kacagtat, vagy nem ír bohózatot, hanem tragédiát, ott aztán sirhatnak. De ha bohózat, hát legyen bohózat. Feydeau bohózatíró a javából. Ő követte el a Van-e valami elvámolni valóját? Ő írta a ma bemutatott darabot is és ő egymaga többet kacagtatott, mint az összes német, vagy angol, — a miénkről nem is szólva — együttvéve. Ma este mindenki kacagott, ameddig bírta, mert végig senki sem bírta. Annyi bolond ötlet van ebben a darabban, hogy három bohózatot el lehetne látni vele és a leggyorsabb helyzetkomikumért könnyen meghocsátható a nem új mese. De hiszen a nagy mulatságtól alig is veszi észre az ember, hogy sok régi dologgal találkozik új köntösben.

A *Kutya van a kertben* meséje az: Chandebise Viktor Emanuel címére a Szerelmes kandur szállodából egy nadrágtartót küldenek. Chandebisené a férje nadrágtartójára ismer benne és ebből megállapítja, hogy megcsalja az ura. A nadrágtartót pedig Chandebise öccse, Camille felszította ott, aki Antonietta-t, a szobalánnyal jár a Szerelmes kandurba. Hogy megcsalja Chandebisené az urát, barátánéjével. De Histangna Homenides Lucienel levelet írat a férjének és rendezura hívja az említett szállodába. Farsza véletlen folytán a szálloda portása és Chandebise házánnyira

baszónitnak egymásra. Ebből keletkeznek aztán a leglehetősebb helyzetek. Az egész társaság összekerül a szerelmes kandurba. Camille Antonietta-t jön találkára, Chandebise, aki hű és kalandra egy oceppett sem éhes férj, maga helyett Tounel barátját küldi el. Ez szerelmes Chandebisenébe, az meg eljön, hogy tessen érje az urát. Ugyancsak ott van Homenidesné is, hogy asszisztáljon a barátjának. De eljön a rettenetesen féltékeny spanyol, Homenides is, akinek Chandebise eldicselkedett a találkára hívó levéllel, melyen Homenides felismerie a felesége írását. Urúletes kavardás van a Szerelmes kandurban. A végzetes hasonlatosság kálváriát járát Chandebisezel, akit Poch portás helyett ütnek, vernek, rugdosnak. Poch pedig Chandebise helyett kérielít, csókolgatják és békítgetik. Végül kitéli minden félreértés és a közönség a kacagástól kimerülten hazamehet.

Est a bolondos dolgot, mely igazán nagy feladatot ró a szereplőkre, nagy rutinnal, gördülékeny, pompás előadásban hozták színre. A férj és portás dupla szerepét Szendrey adta számtalan ötlettel, bravuros megjátszással és mint átváltozó művész is elsőrendű produkált. Nagyon sok tapsot kapott és nagy társaságért azzal vigasztalódhat, hogy est a szerepet szűfolt házak előtt adhatja mindannyiszor.

A többi szerep kevésbé jelentéskény, de miután elsőrendű kezekben volt, a siker irapáns volt. *Novák Irén* elegáns volt és kiválóan játszott, szintugy *H. Körössy Juci*. Szűfoni nem akaró kacagás kísérte *Várnay, Leövey és Dolly* minden szavát. Nagyszerű figura volt *Faludy* a hibás beszédű Camille szerepében. Nyílt színen meglapították. Jók voltak *Polgár, Kulcsár* kis szerepeikben és *Zalay Margit, Benkőné és Ladizslay*, aki egész szerepét angolul mondja el.

A rendezés gondos és előírás szerinti volt. A darabhoz készült forgószínpad kitűnően működött. Nagyon nagy siker mellett történt a sok előadásra váró bemutató. H. G.

* *Kutya van a kertben*. Holnap másodszor játsszák ezt a kacagató francia bohózatot, amelyet ma mutattak be. A szereposztás olyan, mint a bemutatón volt.

* Vasárnapi előadások. Vasárnap két előadás lesz a színházban. Délután mérsékelt helyárrakkal mellett *Az eleven ördög* című bájos muzsikájú operett kerül színre. Este pedig harmadszor játsszák a *Kutya van a kertben* című bohózatot.

* *Fodorné vendégjátékai*. A jövő héten két estén át vendégszerepel az aradi színpadon *Fodorné Aranka*, a m. kir. Operaház kiváló művésznője. Az első fellépése *Aida* ban, a második pedig *Carmen*-ben lesz. Az Operaház mősora most úgy változott, hogy a művésznő fellépése B. és C. bérletben lesz. Az A. bérletket az igazgatóság úgy kárpótolja, hogy A. bérletben két operát fog előadni.

* Az Urániából. Állandó nagy érdeklődés mellett játsszák az *Uránia* színház legújabb mősorát, mely igazán válogatott érdekességekkel van összekötve. A vásár is meglátászik a látogatottságon, mert alig van üres hely a nézőterem. A közönség, mely egyébként csak selejtes mutatványokhoz van szokva, váádsággal csodálkozva nézi a tökéletes előadást, melyet az *Uránia* produkál. A műsor kacagató látványosságai olyan derűtséget váltanak ki a közönségből, amire a legalkerültebb bohózat is búska lehetne. Ez a műsor még csak szombaton kerül előadásra, míg vasárnap teljeseen új mősor mutatnak be. Nagyban készülődik az *Uránia* a *Jézus élete és halála* című bibliai dráma bemutatására. A zenekari próbákból ítélve nagy művészetben lesz része a közönségnek. A megerősített katonazenszkar mellett orgona is lesz, ami nagyban növeli az előadás ünneplés jellegét és ismerve a kép nagy hatását, a *helfőz* bemutató a legnagyobb siker jegyében fog lefolyni. A nagyszerű előadás pontban nyolc órakor kezdődik és két órán át

tart. A világhírű bibliai dráma hétfőn, kedden és szerdán mindig este nyolc órakor kerül színpadra. Itt emlíjük meg, hogy az Uránia előadásai novemberben délután öt órakor kezdődnek.

A tisztikinevezések meglepetései.

Ornagyk és századosok előléptetése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 30.

A novemberi előléptetések váratlan eseményeket hoznak a hadsereg tisztikarára. Mint budapesti tudósítónk jelenti, a kormány egyik félhivatalos könyomatos ujságja, a Magyar Tudósító, ma esti kiadásában a következő tájékoztatást közli a novemberi előléptetésekről:

A delegáció ülésén panaszok hangzottak el a tisztik előléptetési viszonyainak kedvezőtlen volta miatt. E panaszok nem egészen alaptalanok. A hadvezetőség igyekezete főképp arra irányul, hogy az alsóbbrendű fokozatu tisztiken segítsen és pedig olyképen, hogy az őrnagyi fokozatba való előlépést megjavítsa, de legalább is arra, hogy az eddiginél kedvezőtlenebbé ne tegye.

Ez a szándéka a hadvezetőségnek a most küszöbön álló novemberi előléptetéseknél tisztán és határozottan jut kifejezésre. A novemberi előléptetés lényegileg őrnagyi előléptetés, amely az előléptetésre kerülő gyalog és lovas-századosok nagy számában és némileg a várakozási idő rövidségében mutatkozik.

A soronkívüli előléptetés nagyon szűk keretek között mozog úgy mennyiség tekintetében, mint arra vonatkozólag, hogy az ilykép scrra kerülő előléptetettek között egyellenegy sem nyer félévnél többet.

A novemberi előléptetés körülbelül olyan terjedelmű, mint a májusi és ez az akkori kételyekkel szemben bizonyára kellemes meglepetés. Ezuttal is általános kiegyenlítés megy végbe a különféle fegyvernemek között. Az őrnagyi és századosi előléptetés határozottan kedvező. Az egyes rendfokozatok várakozási ideje általában változatlan marad.

EGYESÜLETI ÉLET.

Az aradmegyei jegyzők gyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 30.

Az aradmegyei községi és körjegyzők egylete és nyugdíjintézete ma délelőtt tartotta közgyűlését Aradmegye székházában. A közgyűlésen, melynek elnöke Povácssay Soma pécskai jegyző, jegyzője pedig Vaja Antal glogováci jegyző volt, jelen voltak Borzov Lajos, Riegler József, Stéger Vendel, Gerba Gusztáv, Szathmáry Iván, Bognár Károly, Jung Péter, Herman Gyula, Tomucza Vazul, Sfronda László és Marinkovics Sándor egyetli tagok.

A közgyűlés nevezetesebb határozatai ezek voltak:

Az egyesület hasonló szellemű fellíratl támogatja a zemplérmegyei jegyzők kérelmét a vasúti féláru jegy-igazolványok tárgyában. Közszóval tudomásul vették Beria Testvérek aradi cégnek ajándékát, mely cég a nála történt rendelkezések után 5 százalékos juttatást a jegyzők nyugdíja javára.

Több egyetli tag kérelmének tárgyalása után a nyugdíjintézeti tisztviselők és választmányi tagok választása következett. A közgyűlés kimondta, hogy mivel az egyesület tisztviselői és választmányi tagjai azonosok a nyugdíjintézettel, és mert az egyesületi tisztviselők és választmány mandátuma még két évig tart, a nyugdíjintézeti tisztviselők és választmányi tagok mandátumát is ugyanez ideig meghagyja.

Végül megbizta a közgyűlés Povácssay Soma és Vaja Antal kiküldöttakat, hogy a november 7-én és 8-án Budapesten tartandó országos központi közgyűlésen az országos jegyzőegyesület memorandumát támogassák.

(*) Az aradi foto klub e hó 31-én (szombaton) délután 5 és fél órakor a Központi-kávéházban választmányi ülést tart, melyre a választmány t. tagjait ezúton meghívja az elnökség.

(*) Az Asztalos Sándor Társaság választmányja holnap szombaton este 8 órakor a Kánya-féle színházi sörözősarnokban ülést tart, melyre a társaság összes tisztviselői és választmányi tagjai megjelenését kéri — az elnökség.

Szökés a tébolydából.

Elmebajos urinő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 30.

Egy ur asszony szökött meg az egri örültek házából, onnan, ahol erős lakatokkal, vasrácokkal őrzik a szerencsétleneket. Közveszélyes örült szabadult ki az élőhalottak közül és a rendőrség egész napi kutatása után sem talált rá.

Nagy Őrnőt, másképpen Peatrikát, egy bécsi tanár feleségét, mint gyógyíthatatlan beteget szállították be másfél évvel ezelőtt az egri városi alapítványi nőikórház elmegyógyintézetébe. Erre különös okot az szolgáltatók, hogy az asszony, ki férjével nem tudott összerúgni, üldözési mániába esett s nem egyszer fegyverrel támadt az urára, aki emiatt megindította ellene a vádpert. A törvényszéki tárgyaláson annyira dühbe jött, hogy észrevétlenül pillanatban revolvert rántott és ráült a bíróra.

Megközték, elhurcolták és azóta lakója volt az egri örültek házában. Nagyon nyugodtan viselkedett mindig s egyszer sem kellett komolyabb eszközökkel megfélemlíteni. Azért, mert ily jól vizelte magát, neki valószínűleg többet engedtek meg, mint másnak és így történetesen meg, hogy éjnek idején megszökött.

Tegnap este különösen sokszor kéredeztek ki a közbeszóból. Senki sem figyelte aztán, hogy mikor jön be ismét. Éjfél körül lelopódzott az udvarra, egymás tetéjére rakta a csirke ketrecekét s a négy méter magas kerítésre felmászott. Ennek a fikerítésnek csak az udvar felőli része ily magas, mert a túlsó oldala egy dombhoz támaszkodik, melyen keresztül igen könnyen a közeli hegyekre jutni, ahol a fák között nyugodtan elmerülhet egy ilyen szerencsétlen.

A szökést senki sem vette észre. Reggel 4 órakor csodákoztak csak, hogy hűt helye van az örült asszonynak s keresésére indultak. Ekkor látták meg a kerítéshez támasztott ketrecekét, melyek lépcsőül szolgáltak a meneküléshez. Ugyanezen az úton követték nyomon a nőt, felmásztak a kerítésre, majd átugrottak a dombra s kutatni kezdtek a hegyek és fák között. — Reggel volt, mikor egy hirtvány rongy-

darabot pillantottak meg a kutatók. Az örült nő kendőjének egy darabja csatokban lógott le a fáról. Itt egy csomó hajfűrt, amott egy szoknya darabka bizonyította annak, hogy az örült asszony arra menekült és nem egyszer fenakadt a bozótban a fák lehajló ágaiban. Emberfélőtti erővel tört utat magának, kiálva minden kint és rémületet az éjben.

A rendőrség Budapestra és Bácsba telelőnált, hogy a közveszélyes örült asszonyt, ha oda megy, tartóztassák le.

Hosszu munkaszünet az aradi gőzmalmokban.

A vidéki malmok üzemredukciója.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 30.

Erdekes és gazdasági körökre nézve nagyfontosságú készülődésekről kaptunk hírt. Arról van szó, hogy a fővárosi és ezzel egyidejűleg a vidéki malmok a közeli napokban üzemüket egyértelműen jelentékenyen redukálják, még pedig úgy, hogy a fővárosi malmok hetenként 48, a vidékiek pedig 36 óras szünetelést fognak tartani. Az üzemredukcióról, melynek hatását a vidéken Arad is erősen megérezni, tudósítónk jól értesült forrásból ezeket jelenti:

Az üzemredukció életbeléptetésére legelőször a budapesti malomtulajdonosok indították meg az akciót. A malomiparosok fővárosi egyesületének elnöke, Bacher Emil volt kezdeményezője az erre irányuló mozgalomnak, melyhez hamar csatlakoztak a vidéki malomtulajdonosok is. Törekvésüket a gabonapiac s különösen a lisztüzlet mai helyzetével indokolják meg. Szerintük a kevesbedő liszt-kinálat nagyon megnehezítette a nyersanyag beszerzését, felverte a buza-árakat úgy, hogy a mai malomüzem mellett tartani lehet a buza-árak abnormis emelkedésétől, ami pedig a malmok helyzetét és a külfölddel szemben való versenyképességét nagyon megnehezítené.

A fővárosi malomegyesület ez akciójához csatlakozott most a vidéki malomiparosok egyesülete, melyhez az összes nagyobb vidéki malmok, így a két nagy aradi gőzmalom: a Neuman testvérek és a Széchenyi gőzmalom is tartozik. A terv már oly komoly stádiumba jutott, hogy a jövő héten Budapestre nagygyűlést fognak összehívni, mely elé azzal az indítvánnyal lépnek, hogy határozzák el a malomtulajdonosok az egész országban az üzemredukciót és mondják ki a fővárosi malmoknak hetenkénti negyvennyolc óras, a vidéki malmok hetenkénti harminchat-óras szünetelését.

Némely körökben az üzemredukciót kissé korainak mondják. A két malomegyesület vezetősége azonban a jövő heti csoportgyűlésen keresztül akarja vinni ez indítványt, ami a dolgok mai állása szerint sikerülni is fog nekik. Ebben az esetben a vidéki malmokban és így az aradiakban is már a közeli napokban másfél napra minden héten megállana a munka.

A mézeshetek borzalmai.

Egy boldogtalan házaspár bűnpöre.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 30.

Kecskemét város társadalmát egy uri, dúsgazdag család tragédiája foglalkoztatja.

Mult év szeptember 28-án esküdött örök hűséget Somogyi *Hollósi* László gazdag, előkelő földbirtokos *Kádas* Mariskával, egy előkelő állami hivatalnok leányával. A szép uriasszony azonban nem volt boldog, mert férje az első napokban — feljelentése szerint — becsstelenné, tisztességtelen előéletűnek rágalmazta.

A mézeshetek valósággal rémregényt is felülhaladó kegyetlenséggel teltek el. Mint a feljelentés mondja, *Hollósi* László a 17 esztendő, néhány napos asszonykát földreteperte, súlyosan meggázolta, rugta, harapta, majd avval kedveskedett, hogy lovaglóstorával, nyolcágu kancsukával arcába vágott, mindenkor súlyos sebeket ejtve rajta.

Napokig bezárta, többször étlen szemtan, egy izben pedig villával szeme felé szurt s ha idejekorán el nem ugrik, szemét elvesztette volna.

Midőn november hó első napjaiban 9 mm. revolverrel több izben reácélt, életét nem látta biztosítva, szobalányát Budapesten lakó édesanyjáért küldötte, aki az asszonykát a rendőrség segítségével ki is szabadította a férje kezeiből.

A bűnügy megindult, amelynek folyamán a vádlott alaptalannak mondotta az ellene szóló vádak és rágalmakat, mégis az egy esztendei eljárás után *Burdass* Rezső büntetőjársbíró tegnap meghozta ez ügyben az ítéletet. A bíróság bűnösnek mondta ki a vádlottat és őt a Btkv. §. 3. pontjába ütköző könnyű testi sértés vétsége miatt kétezer korona fő- (vagy 100 napi elzárásra) és 200 korona mellékbüntetésre (vagy 10 napi elzárásra), valamint 700 korona perköltség megfizetésére ítélte. A vádlott felebbezést jelentett be.

HIREK.

A pesti panama.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 30.

A budapesti főkapitányságon *Sándor* László rendőrkapitány befejezi a vízmérőórapanama ügyében a vizsgálatot és az aktákat átküldi az ügyészséghez.

Ma már csak *Nimphen* műhelyfőnököt hallgatta ki a rendőrkapitány az iránt, vajjon a vízmérőórák gyártása vagy javítása hogyan folyt a *Kuncz*-féle gyárban.

Azután a rendőrkapitány újra átnézte *Kuncz* titkos másolókönyvét és abból kiírta, *Kuncz* szerint kinek és mennyi jutalom vagy ajándék jutott.

Ennek megállapítása azonban nagyon nehéz, mert *Kuncz* a titkos levelezésben is nagyon óvatos volt és míg egyes hivatalnokok részére, azokat név szerint megnevezve, a nekik adandó összeget ajánlatba hozta, addig azokban a levelekben, melyekben a már megtörtént ajándékozást közli, név egyáltalán nem fordul elő, a név helyett számot ír.

Igy azt mondja:

— A 11-es számmal már teljesen rendben vagyok. Adtam néki . . . koronát. Ettől tehát már nem kell tartani, ez a mi emberünk!

A vizsgálat csak annyit tudott bizonyítani, hogy hanyagság, felületesség történt, mert bár tudták, hogy a *Kuncz* gyára üzemképtelen, magyar gyártmányu vízmérőórát egyáltalán nem gyárthat, ennek ellenkező szakvéleményt adtak.

Ezek után az ügyészség minden valószínűség szerint be fogja szüntetni az eljárást, amelyet esetleg a városnál két fegyelmi eljárás fog követni.

— Időjárás. A meteorológiai Intézet jelentése szerint a hó 31-én az időjárás: Változás nem várható.

— *Wekerle* a királynál. *Budapesti* tudósítónk jelenti: A király ma déli 1 órakor magánkihallgatáson fogadta *Wekerle* Sándor miniszterelnököt, aki ez alkatommal jelentést tett az uralkodónak a magyar delegáció tanácskozásainak befejezéséről, a parlament munkarendjéről és egyéb folyó politikai ügyekről. A kihallgatás közel egy óráig tartott.

— A szociálisták nem paktálnak. *Budapesti* tudósítónk jelenti: A *Frankfurter Zeitungban* legutóbb cikk jelent meg, amely arról szól, hogy a magyarországi szociálisták *Andrássy* választójogi tervezetével meg vannak elégedve. Ez a közlemény azt a gyanút kellette, hogy a szociálisták paktumot kötöttek *Andrássyval*. A szociáldemokrata párt egyik vezetőembere ma egy hírlapíró előtt kijelentette, hogy az egész vádaskodásból egy szó sem igaz, paktumról nincs, nem volt és nem is lesz szó, de ilyenmit *Andrássy* fel sem ajánlott.

Bjel jelenti: A szociáldemokrata párt a fővárosban ma este több helyen népgyűlést tartott, amelyre meghívta *Schumeler*, *Nemec*, *Pitoul* és *Seliger* osztrák képviselőket is, akik meg is jelentek. Természetesen az általános választói jogról volt szó a gyűléseken. Rendszavazás nem történt.

— *Bosnyák* küldöttség a királynál. Fővárosi tudósítónk jelenti: *Dimitrievics* Lázár dr. vezetése alatt egy 18 tagból álló küldöttség érkezett Budapestre *Bosniából* és *Hercegovinából*, mely az ottani néppártnak különféle elemi képviseli. Van köztük három pap, egy tanító, egy kereskedő, két kézműves és tíz földművelő. A bosnyák-hercegovinai szerbek hódoltságukat óhajtják tolmácsolni a királynál, ki e küldöttséget, — mint értesülünk — holnap délelőtt fogadja.

— A vasárnapi munkaszünet felfüggesztése. A kereskedelmi miniszter a hivatalos lap mai számában kibocsátott rendeletével a vasárnapi munkaszünetet *Mindszentek* napján bizonyos dolgokra felfüggesztette. A miniszter megengedi, hogy a november elsőjére eső vasárnapon virágok, koszorúk, gyertyák, mécsek és a sírok díszítésére szolgáló egyéb tárgyak árusítása, illetőleg házhoz szállítása kivételesen egész napon át végzhető legyen. A sírok díszítéséhez nem használt árutárgyak árusítása a mondott napon önként értetődőleg ugyanazon korlátozás alá esik, mint más vasárnapon.

— A kínai császár nagybeteg. *Pekingből* táviratozzák: A kínai császár néhány nap óta súlyos betegen fekszik és oly gyenge, hogy nem vehet részt az előírt áldozásokban sem. Sokan az esetleg megüresendő trón betöltésére legalkalmasabbnak *Kulong* herceget tartják.

— Új segédfogalmazó. A főváros tanácsa egy aradi származású fiatalembert, *Pichler* Ottó Lórád, *Pichler* Sándor aradi papkereskedő fivérét segédfogalmazóvá választotta.

— Magyar politikusok a királynál. *Budapesti* tudósítónk jelenti: Az osztrák delegáció palotájának folyosóján ma határozott formában híresztelték, hogy a király, mielőtt *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter választójogi tervezetét előzetesen jóváhagyná, több előkelő politikus véleményét fogja meghallgatni. A király egyébként holnap délből elhagyja Budapestet és így a politikusokat Bécsben fogja fogadni. A meghívottak között lesz *Justh* Gyula és *Holló* Lajos is.

— Távozó járásorvos. E hó 29-én, *Mezőkovácsháza* és a hozzá tartozó orvosi körzet bucsu-vacsorát adott a köréből 15 évi működés után távozó *Schaffer* Samu dr. járásorvosnak. Szép és lélekemelő beszéddel búcsúzott a távozó orvostól *Rizsa* József esperes plebános, *Kövér* Béla főszolgabíró, majd *Köller* Rezső végegyházi plebános az ottani közönség nevében.

— Nagy tűz a szolnoki pályaudvaron. *Szolnokról* táviratozzák: Nagy veszélyben forgott tegnap a szolnoki teherpályaudvar és az ott felhalmozott áruk sokasága. Töltés közben meggyuladt egy petróleumos hordókkal telt kocsis és az óriási lángok átcsaptak egy másik vasuti kocsira is, mely csakhamar szintén lángokban állt. A petróleum szétfolyt és így veszélyvel fenyegette az egész pályaudvart. Csakhamar kivonult a városi tűzoltóság és minden erejét arra irányította, hogy a tűz továbbterjedését meggátolja. Óriási munkával sikerült a tüzet izolálni és így 70 hordó petróleum elpusztulásán kívül egyéb kár nem történt.

— Török nők a színházban. A társadalmi és politikai átalakulásokon kívül, amelyeket az új török forradalma idézett elő Törökországban, egy színházi csiny is foglalkoztatja a török népet. A színházi csiny az volt, hogy Törökország két városában színházi előadásokat tartottak a nőknek. Az új-törökök tehát szakítottak azzal a sok ezer éves hagyománnyal is, amely a nőt minden nyilvános helyről kitiltja. A nő élete Törökországban eddig kizáróan a hárem falai között morzsolódott le, a hárem egyhangúságát legföljebb egy-egy rövid gyalogléta szakította meg. De ekkor is csak a poros utcákon sétálhattak s arcukat sűrű fátyallal kellett eltakarniok. A színház látogatását már azért sem engedték meg a török nőknek, mert a szindarabokban eddig csak férfiak szerepeltek. A női emancipáció terén Szaloniki lakosai haladnak elől, akik az új-török forradalomban is vezető szerepet vittek. Ők rendezték az első szindarabot is a török nők számára. Szaloniki példáját csakhamar *Uszküb* városa is követte s a minap egy hazafias darabot adott elő színházában, amelyhez az új-törökök mind elhozták a feleségeiket is. A darab nem érdekelte annyira a nézőket, mint a színház közönsége. Kíváncsian nézegették egymást a nők s alig tudtak egymás látásával betelni. Csak a darab vége felé kezdtek a színpadra is figyelni. A csillogó fekete szemű, de kissé halvány arcú török nők a világ legszebb asszonyai. A szépek szépének lehetne minden egyes háremvirágot nevezni. Hogy mennyire áreztek ennek az első szabad lépésüknek a hatását, mutatta az a lelkesedés, amely a darab végén kitört belőlük. A szindarab ugyanis ezekkel a szavakkal végződik:

— Eljen a nép, eljen a szabadság, vesszenek a zsarnokok!

— Ujjongó örömmel és valóságos tapsviharral fogadták a szép nézők ezeket a sokat jelentő szavakat.

— Halottak napján a régi szokásoktól eltérően nem szabad kecskival a temetők területére menni. Erre a rendőrség figyelmezteti a közönséget. A kecskékkel csak a temetők bejáratáig lehet menni.

— Gyűjtés a tüdőbetegeknek. Csak egy virágszálat adjunk a halottak koszorujából a halál jegyeseinek élété visszaváltására! Ezzel a jelzővel nagyszabású akció indult meg Aradon, melynek élén dr. Müllék Lajosné urnő és Varjassy Lajos polgármester állanak. A belügyminiszter által is engedélyezett gyűjtés hatósági részét maga Varjassy polgármester vette a kezébe, még pedig akként, hogy a József főherceg Ssanatórium Egyesület tarsolyait a kerületi negyedmesterekkel körözötti utcánként s így gyűlnek az adományok a gyógyulást áhító szegény tüdőbetegek felsegítésére. A tarsolyok (csekk) igen keléss kivitelűek, oldalukon ezzel a felirattal: „Adakezzünk a tüdőbetegeknek!” A tarsolyok le vannak plombálva s van egy nyílásuk az adomány befogadására. Az egyes retikulókban összegyűlt és megszámlált pénzt az egyesület hivatalos lapja külön-külön nyugtázza. Az aradi högyek Minden-szentek napján (halottak estéjén) temetői gyűjtést is fognak rendezni. Az e célból megalakult högybizottság élén dr. Müllék Lajosné urnő áll, aki az alkalmából a következő felhívást intézi azokhoz, akik halottak estéjén elzarándokolnak a temetőbe, hogy lerójják szeretelk iránt a kegyelet adóját:

As emberszeretet nevében!

A József főherceg Ssanatórium Egyesület javára „Csak egy virágszál!” jelzővel gyűjtést indít Aradon egy högybizottság, amelynek nevében és megbízásából arra kérem a város élők közönségét, hogy csak egy virágszál az árat juttassa a mi tarsolyainkba a kedves halottaink szent koszorujából, a szegény tüdőbetegek felsegítésére. Nincs szebb, nincs nemesebb hivatala az emberi jótekonyságnak a tüdővész elleni küzdelem támogatásánál, mert ez esőrendű társadalmi és emberbaráti feladat. A begyűlt adományok aradi tüdőbetegek ssnatóriumai elhelyezését fogják lehetővé tenni s ez bizonyára még rokonszenvesebbé teszi a mi törekvésünket azok előtt, akik megengyhiteni akarják az emberi szenvedéseket. Csak egy virágszálat! Dr. Müllék Lajosné.

A gyűjtésre vonatkozóan a polgármester a következő felhívást bocsátotta ki: A temetők bejáratánál, halottak napján gyűjtőperselyek lesznek elhelyezve, a városi tüdőbetegek részére való adakozás végett. Ezen, a kegyelet megnyilvánulása napján fordulunk a közönség nagylelkűségéhez, midőn nemcsak a legközelebb hozzánk tartozóknak, a jóbarátoknak és ismerősöknek, hanem mindazoknak, akik temetőinkben nyugszanak, kegyelettel áldozunk. A legnemesebb emberszeretet és áldozatkészség nyilvánul meg minden egyes alkalommal, midőn színlódó embertársainkon segítünk, de ezen eszekelet mennyire fokozódik, ha azzal egy veszedelmes kör terjedését gátoljuk meg. Teljes bizalommal ama kéressel fordulok Arad város mindenker áldozatkész közönségéhez, hogy a szegény tüdőbetegek segélyezésére adakozni kegyesek legyenek. Arad, 1908. évi október 30-án. Varjassy Lajos a. k. polgármester.

— Betörők rombolása egy adóhivatalban. Ternovszky Alajos szegedi királyi pénzügyigazgató szerdán távirati jelentést kapott Csongrádról, hogy az ottani adóhivatalba betörtök. Az adóhivatal a község háza épületében van, közvetlenül a rendőrlaktanya mellett. A jelentés szerint a betörők fő felelősek a hivatal udvarra eső ajtóit s miután bejutottak a pénzügyi helyiségbe, hatalmas támadást intéztek a Werthelm-szekrények ellen, amelyekben mintegy félmillió korona készpénz volt. Amint a jelekből következtültek, a betörők nyolcan-tizen lehetnek. Fejszével, fosztóvasakkal működtek, de a nehéz vasalkotmányokkal nem tudták elbánni. Erős csapásokat mértek a kasszákra, amelyeket sikerült teljesen elékteleníteni, de föltörni nem tudták. Ekéserevésükben vandál pusztítást vittek végbe a hivatalban. Összetörték az íróasztalokat, széthányták, összetépték a hivatalos iratokat, főkönyveket s csak akkor távoztak, mikor már nem volt puhtá-

tani való. A szekrényfeszegetés és rombolás nagy szájjal járhatott s a szomszédos rendőrlaktanyában még sem vettek észre semmit. Pedig a betörés ideje alatt öt rendőr tartózkodott a laktanyában. A betörők garázdálkodását szerdán reggel a hivatalosokák földönték föl, amikor takarítani akarták.

— Egy házaspár különös halála. Dósfalváról írja tudósí ónk: A kis-küküldölgyl vasutvonal abosgálfalvi állomásáról a pályafő felelége, Máthé Andrásné tegnap délután a óra körül eltűnt. Keresésére indultak, de csak tegnap reggel találták meg, lakásától körülbelül 100 méterre a Küküllő folyam sekélyes medrében — holtra váltan, leomlott hajjal, eltorzulva. Ugyanazon a napon, am'g az asszonyt keresték, a férj, Máthé András azért rendszeren végezte a dolgát. A délután 5 órakor közlekedő vonatonál még ott volt Máthé, de a vonat elhaladása után a pályatesten találták — holtan. Valószínű, hogy szívizomlétállás ölte meg. A házaspár körülbelül 60 esztendő volt és öt árva maradt utánuk. Mindkét holttestet feboncolják, hogy a halál okát megállapítsák. A kis helység, de a környék lakosságát is valósággal izgalomban terja ez a retkivüli tragédia.

— Életunt menyecske. Különös ok miatt akart megválni az élettől a napokban egy menyecske. Ugyanis marclugót ivott Végegyházán Takács Istvánné 26 éves fiatal asszony a fölttli ekéserevésében, hogy hat évi házasságuk alatt a gölya egyszer sem jelentkezett házuknál. Elettben maradásához nincsen remény.

— A szerelmes virágkereskedő. Klobucsár Lőrinc virágnagykereskedő, dacára női állapotának, beleszeretett Vaszljevits Iona éjszakai virágárubanba, aki egy szepesmegyei tanító leánya volt. A leány tőle vette a virágokat, a férfi pedig éleire halálra udvarolt neki. Március 11 én bálba vitte Ionát s reggelig mulattak. Amikor a leány hazakivánczolt, Klobucsár kocsiát hozatott s elkísérte őt. Utasban lövés dördült el a kocsiban, amely erre megállott. Bont feküdt a leány véresen. A golyó súlyos fejsérülést okozott rajta. A vizsgálók szerint Vaszljevits Iona nagy adta elő a dolgot, hogy a férfi ostromolni kezdte őt a kocsiban.

— Ha nem leszel az enyém, meghalsz, mondotta Klobucsár.

— Ha törvényes feleséggé tesz, a magáé leszel, előbb nem.

— Nem vehetlek el, mert a feleségem áldott állapotban van s így nem válhatok el tőle.

— Akkor hagyjon nekem békét.

A férfi erre revolvert rántott és rálőtt.

A vizsgálóbíró előtt a leány már egészen másként vallott. Azt állította, hogy a férfi öngyilkos akart lenni s ő megkapta a kezét. A fegyver elsült s a golyó véletlenül őt találta.

— A Központi szálló télikertjében ma este a filharmónikus női zenekar hangversenyez.

— Tulzsfolt raktár miatt elegáns női táskák és más bórakuk mélyen leszállított árban és mindenféle kókus labtörők, fürdő gyékények, parquetta kefék és más háztartási áruk, pipere és illatszerek nagy választékban kaphatók Hegedűs Gyula kefe, pipere és illatszere üzletében, Arad, Andásey tér 15.

— Szabó-féle pármal ibolya-szappan a szappanok ideálja. Rendkívüli kellemes, lágy habozása, finom ibolya illata s bőrpuhító hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem versenyeshet vele. Készíti: Szabó Béla pipere szappangyáros Miskolcon. Darabja 80 filléért kapható minden gyógyszerertáron s jobb dívat áru kereskedésében. Főraktár Aradon Vojtek és Weisz drogériájában. 3411

— Perzsa szőnyegek. Perzsa szőnyeg rak táram Szabadság tér 10. szám alatt megnyílt. Schwarz Zsigmond. 3198.

— Biztos gyógyhatás. Mindazok, kik rossz emésztés vagy székrekedés következtében felfúvódásban, szorulásban, főfájásban, étvágyhiányban vagy egyéb bajokban szenvednek, a valódi „Moll-

féle seidlitz porok” használata által biztos gyógyulást érnek el. Egy doboz ára 2 kor. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, es. és kir. udvari szállítótól Bécs, I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban határozottan Moll A. készítménye az ó gyári jelvényével és aláírásával kérendő.

— Likör aromák kitérdő likörök előállítására; — háslilag — Vojtek és Weisznál. 191

Ma este katonazene Láng Testvéreknél. Szabad bemenet.

TARKASÁGOK.

(A járványos asszony) Zih aradi bíró előtt jóképű magyar jelent meg a napokban. Válepört indított a felesége ellen.

— Hát aztán miért akar válni az asszonytól? — kérdezte tőle a bíró.

— Nagyon járványos, kéréim, nem lehet azt már kiállani.

— Mit ért az alatt, hogy járványos, talán kolera, vagy hólyaghimlős az asszony?

— Nem a kéréim, hanem mindég kóborog, mint a gazdátlan kutya!

(Gyerek-logika) Egy aradi tisztviselő mesélte:

— A fiam nagyon szeret az utcán bolyongani, játszadozni. A napokban megláttam, hogy a szomszéd favágó fiával, egy megatalkodott fickóval labdázik. Rákiáltok a fiamra:

— Laci, gyere be, mert neked nem szabad azal a favágó fiúval játszani.

— Nekem nem szabad? Miért nem?

— Mert az egy neveletlen fiú.

— Hát én nem vagyok neveletlen?

— Nem. Te jól nevelt kis fiú vagy.

— Akkor hát a favágó fiúnak szabad velem játszani, — s ezzel visszafutott a pajtásához.

(A pótlódó) Ma délelőtt egy aradi vendéglős járt az adóhivatalban s arra kérte a tisztviselőket: írják le a csatornázási adó címén reá rótt 30 koronát.

— Nem tehetjük, — mondta az egyik tisztviselő. — Tessék bemenni Vannay adóügyi tanácsnok urhoz. Ha ő akarja, leiratja.

A vendéglős elment, de néhány perc múlva visszatért Vannay Gyula tanácsnokkal.

— Írják le ezt a csatornázási adót, — mondta Vannay.

— Van valami jogaim rá? érdeklődött az egyik tisztviselő.

— Ha nincs, az se nagy baj. Hiszen majd behajtjuk a vendéglős uron ezt a 30 koronát — pótlódóban.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Gróf mint vádlott. Az automobil örületnek köszönhető Keglevich Pál gróf, aki huszonegy éves és a budapesti tudományegyetem jogi fakultásának hallgatója, hogy ma a temesvári királyi tábla elé került. A fiatal sportsman múlt év augusztus ötödikén a krassószörény-megyeli Zupanek községén vágatott át gépkocsijával. Az uton haladt szekerével Pestenártu Janku falubeli paraszt. A főúri automobil megvetéssel haladt el a döcögő jármű mellett, amelyet csupa véletlenségből beborított az árokba. Pestenártu négy hélig elnyeltette a nagy urakkal való szerencsés összetalálkozást. A káránsebesi törvényszék gondatlanságból okozott súlyos testi sértésnek minősítette a fiatal mag-

nás sportszenvedéjét és harminc korona pénzbüntetésre ítélte. A temesvári királyi lícítábla ma foglalkozott az ügygyel és rövid tanácskozás után helybenhagyta a törvényszék ítéletét.

§ Izzgatás miatt elítélt lelkész. A legutóbbi általános képviselőválasztások alkalmával Nyikoreszku Traján kurticai görög keleti román lelkész a község lakosai előtt látható beszédeket tartott a román jelölt mellett és a magyarság ellen izgatott. Az aradi törvényszék Nyikoreszku három hónapi fogságra ítélte. A pap megfellebbezte az ítéletet, amelyet azonban a tábla és legutóbb a kuria is jóváhagyott. Az ítélet ennek folytán jogerőssé vált és Nyikoreszku ma jelentkezett az aradi ügyészségen, hogy megkezdje fogsáhbüntetését.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 30.

As esőhiány még mindig panaszként hangzik el. A gazdaközönség attól fél, hogy a hideg időjárás hirtelen beköveitkenik s a talaj még szárazabb lesz s így nehezebben megművelhető és különösen oit jelent ez nagyobb bajt, ahol az őszi mezőgazdasági munkálatokkal még mindig vissza vannak.

A gabonaújslet alapirányzata tartósan szállár. A mai gabonapiac beolvadt a vásárba.

A mai piacon elkelt:

600 mm. busa 11.50—11.65

400 mm. tengeri 6.10—6.20

— mm. rozs 8.70—8.80

— mm. zab 7.00—7.10

— mm. árpa 7.20—8.30

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 30

Amerika változatlan. 15 ezer mm. 5—10 fillérrel magasabb.

As áruk 50 kilomként számítva:

	Béni szárlat	2 éral szárlat
Busa áprilisra	12.41—12.42	12.42—12.43
Fogyó májusra	7.52—7.53	7.52—7.53
Rosn áprilisra	10.81—10.82	10.82—10.83
Zab áprilisra	8.48—8.49	8.44—8.45
Busa 1908. októberre 10.80—10.91	10.89—10.90	

Zárul 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	633.25
Magyar hitelrészvény	789.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Október 30. —

Magyar előrendű: Orag nehéz páronként 400 kilogramm feletti súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű nehéz páronként 320 kilogramm feletti súlyban 118—119 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 119—126 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 120—121 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 300 kilogramm feletti súlyban — fillérig; közép páronként 240—300 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéselcsám: Október hó 26. napján volt készlet: 30 439 darab. október 27. napján fölhajtatott 477 darab, október 27. napján elszállított 202 darab, október 28. napjára maradt készletben 30 714 darab. A hízott sertés üzlet irányzata: esendes.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Amatőröknek. Felkérjük mindazon amatőr fényképészeket, akiknek valamely aktuális eseményről sikerült felvételeik vannak, sziveskedjenek azokat szerkesztőségünkbe beküldeni, az Aradi Közlöny képes nagy naptárában való reprodukálás céljából.

Összes vidéki levelezőinknek. Sziveskedjenek a községükben található mindennemű állami hivatalok hivatalnokainak névsorát lehetőleg rögtönösen közölni velünk. Sziveskedjenek ezenkívül a községi előljáróság névsorát, az ottani pénzügyesek tisztikarát, egyesületek, kaszinók, szövetkezetek tisztikarát velünk közölni. A tanítók és lelkészek nevét, a postakézelt nevét, az iparvállalatok és tulajdonosok felsorolását szintén sürgősen kérjük.

IDEGENEK ARADON.

— Október 30. —

Fehér Kereszt szálloda. Engel Ede kereskedő Budapest. — Eisler Alfréd kereskedő Budapest. — Friedmann Sándor utazó Bécs. — Adelsberg Miksa kereskedő Budapest. — Berger Henrik utazó Szeged. — Wagner József gazdálkodó Ocsanád. — Konaghy Kálmán földbirtokos Odony. — Grünwald Oszkár utazó Budapest. — Groszmann Dávid utazó Miskolc. — Rehnitz Odön kereskedő Budapest. — Ritter Vilmos igazgató Temesvár. — Bakos Márton mérnök Budapest. — Weisz Ármin kereskedő Budapest. — Gutmann Samu kereskedő Nagyvárad. — Freud Herman kereskedő Nagyvárad. — Schinek Hugó kereskedő és neje Hamburg. — Györfly Ferdinánd utazó Bécs. — Bágya Ferenc vadászhadnagy Szászváros. — Luthy Károly birtokos Zenta. — Schön Adolf utazó Budapest. — Ubeval Márk szállodás Kisjenő. — Benedek Samu utazó Budapest. — Pollák Károly kereskedő Kisjenő. — Bauer Adolf birtokos Nagylak. — Wigner Gerő kereskedő Orosháza. — Smetana Dezső tanár Arad. — Kéri Ander utazó Gyulavarsánd. — Goldstein Béla kereskedő regéd Budapest.

Központi szálloda. Possal Gusztáv szerkesztő neje Budapest. — Winter Gáspár kereskedő Budapest. — Fendler Károly igazgató Módos. — Révész

József utazó Budapest. — Kaufman Lajos utazó Komárom. — Lukacs Samu földbirtokos neje Gattaja. — Roth Mór kereskedő Budapest. — Ziger-mayer József kereskedő Zopcséveg. — Lonovits Gyula földbirtokos Budapest. — Schay Vilmos lókereskedő Budapest. — Pollák Ernő lókereskedő Pozsony. — Boskovits Manó utazó Lugos. — Löwinger Lajos utazó Budapest. — Garlati János iparos Pécska. — Argyelán Mihály lókereskedő Temesvár. — Schlesinger Jakab lóalkusz Temesvár. — Fleischer Ede hivatalnok Budapest. — Ozv. Mézsáros Jánosné magánzónó Budapest. — Markusz Oszkár utazó Bécs. — Harkányi József utazó Budapest. — Weinberger Sándor utazó Budapest. — Szabó Sándor igazgató Budapest. — Rédl Manó orvos Delta. — Weisz József utazó Szabadka. — Weisz Dávid kereskedő Szerdahely. — Székelyhídi Árpád mérnök Szeged. — Varga Antal kereskedő Budapest. — Laendler Aladár gyáros Budapest.

Vass szálloda. Kalich Miksa utazó Budapest. — Rosenbaum Márk utazó Budapest. — Benedek Artur kereskedő Budapest. — Pizsk Mór kereskedő Gyulavarsánd. — Reichenthal Jakab kereskedő Lugos.

Pannonia szálloda. Baumüller József kereskedő Arad. — Spinger Manó kereskedő Dombegyháza. — Mezey Izsó kereskedő Szőlős. — Benjamin Jakab kereskedő és neje Szászváros.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1908. évi október hó 31-én:

C) bérlet

C) bérlet.

Kutya van a kertben.

Bérezat 3 felvonásban. Irta: Feydeau Georges. Fordította: Göth Sándor.

S Z E M É L Y E K:

Chandebise V. Szendrey M.	Rugby	Ladizslay J.
Chandebise C. Faludy K.	Raymonde	Novák Irén.
Teusnel Dely Lajos.	Lucienne	Kőrösy Juci.
Dr. Vináche Polgár S.	Antoinette	Zalay Margit.
De Mistagna Leövey Leo.	Olimpe	Benkóné.
Ferrailion Várnai Jenő.	Fugenie	Kua Irén.

Készlete este 7 óra felé érkező.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Baró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.) London.

Műsor 1908. október hó 31-én szombat:

1. Pénzszekrény. Komikus. — 2. Dráma az éjszakában. Dráma. — 3. Szerelmi fogás. Kacagtató. — 4. Brazília. Természet után. — 5. Helyyogás parancsára. Kacagtató. — 6. Megszökött lé. Malatagos. — 7. Amerikai reklám Hamoros. — 8. London. Látványosság.

Előadások: Este 8 órától 11 óráig.

Minden előadás alatt katonasene játszik. — Osztás.

As előadásokra bármikor be lehet menni.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér

Hétfőn este kilenc órakor Jézus élete és halála. Babilus dráma.

Mérsékeltlen felcsólt helyárakkal.

Kirakataink kivételes olcsó árjegyzékét kérjük megfigyelni.

Őszi Vásárra

Rendkívüli olcsó árak a m. t. közönséget üzletünk meglátogatása alkalmával meggyőződtené. Tulhalmozott áru raktárunkat apasztani szándékozunk, az új őszi árukat leszállítottuk.

Egyszínű és angol costum kelmék. Gyapju flanell, mosó barchetek és mosó flannel, alsó tricó és harisnyák. Berliner nagykendők.

Fehérnemű, vászon-asztalneműek szintén jóval lejjebb szállított árakkal.

Fehér és színes asztalneműek, törülközők, konyha ruhák óriási nagy választékban

Rosenblüh H. és Társa

divatüzlet, Arad.

201

Kirakataink kivételes olcsó árjegyzékét kérjük megfigyelni.

Kirakataink kivételes olcsó árjegyzékét kérjük megfigyelni.

Kirakataink kivételes olcsó árjegyzékét kérjük megfigyelni.

Városi és megyei telefon 663. szám.

Uj vállalat.

Van szerencsém a helybeli és vidéki t. közönséget értesíteni, hogy helyben, **Asztalos Sándor** utca 10. sz. alatt

Áru-bizományi irodát és mintatelepet nyitok.

Munkaköröm elsősorban a Nowotny J.-féle cs. és kir. prágai fegyvergyár összes gyártmányainak terjesztésére fog irányulni, továbbá foglalkozom többféle szakmabeli áruknak, mint **fényképkészülékek, gramofonok, látesövek és hangszerek** bizományban való eladásával, illetve rendelések felvételével kényelmes **részletfizetésre is.**

Eredeti **Heim-féle Meidinger-kályhák** minden nagyságban és kivitelben nálam megrendelhetők részletfizetésre is. Eredeti minták nálam megtekinthetők. 3367

Szives bizalmat és pártfogást kér

RUDAS SAMU.

Képes árjegyzékek ingyen.

— ELSŐRENDEŰ ÖSSZEKÖTÉSEK. —

171

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI ÜVEGCSISZOLÓ-, MŰVEGEZŐ- ÉS TÜKÖRGYÁR

ARADON, V. PÉCSKA-UT 17.

TELEFON 525.

TELEFON 525.

1908. október 21-én szerdán megkezdte üzemét.

Elvállalja: Csiszolt és sima tükrök, rézbe-foglalt és egyéb művegezesek, modern kirakat berendezések, edzett üvegtáblák, velencei tükrök stb. gyors és jutányos elkészítését. Régi tükrök új fonorozása mérsékelt árak mellett.

3341

Uj üzlet!

Szabott árak!

Uj üzlet!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, miszerint

== cipőáru raktáramat ==

egy teljesen különálló

közép és olcsóáru osztálylyal

bővittem ki, amelylyel abba a kellemes helyzetbe jutottam, hogy a legegyszerűbbtől a legkényesebb igényekig terjedő kívánalmaknak megfelelhettek. Az őszi idény összes **cipő ujdonságai** már megérkeztek és ajánlom szives megtekintésre.

Kobrak cipőkülönlegességek állandóan nagy választékban vannak raktáron.

Kiváló tisztelettel

967

Lányi Marcell

Arad, Atzél Péter-utca 1. sz.

Uj üzlet!

Szabott árak!

Uj üzlet!

UJ ÜZLET! SZABOTT ÁRAK! UJ ÜZLET!

UJ ÜZLET! SZABOTT ÁRAK! UJ ÜZLET!

APRO HIRDETÉSEK.

A. V. A.

A főpostán levele van. 3456

Külön bejárata

butorozott földszinti szoba keres-
tetik az Andrassy-tér közelében.
Czimek „Discret“ jelige alatt a ki-
adóba kéretnek. 3451

Kiadó bérlet.

Aradmegyében 1400 kis hold, 1000
hold szántó, 400 hold legelő, hol-
danként 8 koronáért. Bővebbet
Asbóth Gyulánál, Arad, Deák Fe-
renc-utca 6. 3455

Pörkölt szalonna,

légenszártott, kapható Rauchbauer
Nándornál Ujszentannán 180 ko-
ronáért métermázsánként. 3111

2—3 kilométer

ócska, használható iparvasuti vá-
gány kerestetik. Cim a kiadóban.
3481

Óvadékképes

könyvelő, kinek kötelessége a
ruhaátvételt is ellátni s felügye-
letet gyakorolni, azonnal felvétetik
Bettelheim-féle mosóintézetben,
Aulich Lajos-u. 2. sz. Bركةزني
lehet Gyár-utca 7. sz. alatt. 3440

Őszi blouse album,

a legújabb eredeti szabásmun-
kákkal, dus tartalommal 150 fil-
lérérthapható Ingusz I. és fia könyv-
kereskedésében Arad, Weitzer Já-
nos-utca. 201

Üzleti könyvek:

strazzák, másolókönyvek stb. Irodai
kellékek, írószerek, levélpapírok és
figyvédi nyomtatványok legkedve-
zőbb beszerzési forrása. Kerpel Izso
könyv- és papirkereskedése. Ugyan-
ott egy jó Meidinger-kályha eladó.
3161

Halottak napjára!

Igen nagy chrysanthin vi-
rágból koszorukat 4 koronától
kezdve készít a

VIOLA virágcsarnok

Arad Minorita-palota.

Kérjük a n. é. közönséget
cégünket más céggel össze
nem téveszteni.

Telefon 337.

! Saját tenyésztesű óriási chrysanthena !

Stock-Cognac

≡ Medicinal ≡

szavatolt valódi bor-
párlat 3267

Camis és Stock

gőzpároló telepéből

BARCOLA.

Egyedüli Cog-
nac-gőzfőzde,

állandó hivatalos

vegyi ellenőrzés

alatt. :- Kapható

minden jobb üz-
letben. —

Diamant Ferenc

villanyvilágítás, telefon és csengő berendező

Atzél Péter-utca 2.,

a színház főbejáratával szemben, Bo-
hus-udvarban.

Csillárok és lámpák

gáz- és villanyra.

Az aradi gázgyárban leégott

valódi Auerek raktára.

(Drbja 60 fill.)

Üvegcserekek, ernyők, tulipánok, vil-
lanykörtek, ivilámpa szerek és szerelési
anyagok legjobb minőségben, legolcsób-
ban kaphatók. 3406

Farbenfabrik vorm. Friedr. Bayer
& Co., Elberfeld.

Az

influenca-lábbadozás

alkalmával a

hurutok mellőzésére,

nemkülönböztetve az

őaszérzet erősítésére

és az

étvágy fokozására.

elismert szakember összehállításá-
nál fogva rendkívül alkalmas a

GUAJACOSE.

Eredeti üvegek ára 4 korona az
— összes gyógyszerárakban. —

Ügyes férfi

hasznosított foglalkozáshoz juthat
ha világhírű takarmány-mesztűket
és trágyáikat gazdáknak és vi-
szentelárúslátóknak eladja. Alkal-
mas mellékkeresetnek is.

D. HARDUNG és TÁRSA vegy-
szeti gyára, Aussig-Schöndrissen.
Levelezés német. 5789

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR.

A MOLL A-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása legmakacsabb gyomor-
bajok, testi bántalmak, gyomorgörcs és gyomorhev, rögzült székrekedés,
máj bántalmak, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen
a jeles házi szer, mely évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy
lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. — Hamisítások törvényileg fenytettek.

MOLL-FÉLE ROS-BORSZESZ

Moll-féle feliratu ónozattal elzárva van. A Moll-féle Ros-borszesz ho-
vezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer, köszvény,
csusz és a meghülés egyéb következményeinél legismertesebb nép-
szer. — Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.

MOLL-féle gyermekszappan.

Legfinomabb, egészen új rendszer szerint előállított gyermek és hölgyiszappan gyer-
mek és felnöttek okserü bőrápolása. Egy darab ára 40 fill. 5 darab kor. 180 fill.
Minden darab gyermekszappan a MOLL-védjeggyel van ellátva. — Főszékhely:

MOLL A gyógyszerész, os. és kir. udvari szállító által.

Bécs, I., Tuchlauben 9. sz. 5941

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítetnek.
A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott ké-
szítményeket kérni. Aradon kapható: FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ARPAD
gyógyszertáraiban.

Aki
önmagát és gyermekeit a
köhögés
rekedtség, katarus, elnyálká-
sodás, erős dohányzás folytán
beállott hurut és görcsös kö-
högéstől megszabadítani óhajt
ja, annak igen ajánlatos a
Kaiser-féle
Mell karamella
(a három kenyővel.)
5500 közjegyzőileg hitelesített
bizonyítvány van erről.
Csomagja: 20 és 40 fillér,
doboza 80 fillér.
Kapható: Guterl Pál és Kelemen, Hajós
Arpad, és Rosanyay Mátás gyógyszerárak-
ban Arad, Zombory János gyógyszerára a
Szentháromsághez Új-Szt. Anna, Szokoly Sán-
der Iris gyógyszerára Lippa, Telfort Károly
gyógyszertára Mlak, Krausz Elemér gyógy-
szertára Glogováz, Vojtek és Weiss drógo-
riája Arad.
3392

Sirkoszorúk
Mindenszentek és halottaknapjára
nagy választékban kaphatók, mű-
virág és bádogból 2 koronától 20
koronáig. 1893
Mécsesek sírok kivilági-
tására jutányos áron.
Zimmermann Ignác
norinbergi-, diszmü-, férfidivat és
játékáru-üzletében
Arad, Szabadságtér 21. Langyel ház.
Csak akkor valódi, ha
mindegyik doboz Mollnak
védjeggyét és aláírását tűn-
teti fel.

csak akkor valódi ha
mindegyik üveg Moll. A védjegye
tünteti fel és „A
MOLL“ feliratu ónozattal elzárva van. A Moll-féle Ros-borszesz ho-
vezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer, köszvény,
csusz és a meghülés egyéb következményeinél legismertesebb nép-
szer. — Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.
MOLL-féle gyermekszappan.
Legfinomabb, egészen új rendszer szerint előállított gyermek és hölgyiszappan gyer-
mek és felnöttek okserü bőrápolása. Egy darab ára 40 fill. 5 darab kor. 180 fill.
Minden darab gyermekszappan a MOLL-védjeggyel van ellátva. — Főszékhely:
MOLL A gyógyszerész, os. és kir. udvari szállító által.
Bécs, I., Tuchlauben 9. sz. 5941
Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítetnek.
A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott ké-
szítményeket kérni. Aradon kapható: FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ARPAD
gyógyszertáraiban.

Törlesztéses amortizációs tisztviselő kölcsön

kapható a következő feltételek mellett 1000 korona után:

Hány éves kölcsön	Havi részlet	A. csoport	B. csoport
10	120	Kor. 11.61	Kor. 12.19
12	144	„ 10.28	„ 10.78
15	180	„ 8.99	„ 9.39
20	240	„ 7.75	„ 8.08

kezelési költség, részjegy vagy részvény címén semmi levonva nem lesz, biztosítás, kezes megváltás, kártalanítási ellenérték stb. címeken a feleknek felesleges többletköltsége nincsen. — Bővebb felvilágosítással szolgál

HERZOG SANDOR jelzalog-kölcsön közvetítési irodája

Aradon, Weitzer János-utca 15. szám.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája. Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyáranak festékével.